Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 17 juni 1918 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, angående beräkning av bevillningarna för år 1919.

Närvarande: herrar Hammarström, Röing, Jacob Larsson, Elof Ljunggren, Östberg, Wijk, Källman, Nilsson i Kristianstad och Söderberg.

Sedan Kungl. Maj:t i den till innevarande års riksdag framlagda propositionen angående statsverkets tillstånd och behov avgivit förslag i fråga om beräkning av bevillningarna för år 1919, hava genom olika propositioner, i samband med förslag om ändrade grunder för vissa bevillningar, ifrågasatts dessas beräknande till höjda belopp. Riksdagen har numera fattat beslut i anledning av sist omförmälda propositioner. Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 6 juni 1918 dagtecknad proposition, nr 459, med återkallande av tidigare gjorda förslag, i den mån de strede mot de i statsrådsprotokollet till sistnämnda proposition framställda, föreslagit riksdagen, bland annat, att beräkna statsverkets inkomster för år 1919 enligt en i samma statsrådsprotokoll intagen specifikation. Med beaktande jämväl av propositionen nr 459 avgiver bevillningsutskottet, jämlikt 40 § riksdagsordningen, härmed förslag till beräkning av de särskilda bevillningarnas belopp för år 1919 vid tillämpning av gällande eller vid innevarande riksdag fastställda grunder. De särskilda bevillningarna upptagas i den ordning, vari de förekomma i nämnda specifikation.

1:o.

Inkomst- och förmögenhetsskatten.

I skrivelse den 13 december 1917 med inkomstberäkning för år 1919, vilken skrivelse finnes bilagd förberörda proposition angående statsverkets tillstånd och behov, har statskontoret rörande inkomst- och förmögenhetsskatten anfört, att denna bevillning, som tillfört statsregleringen en behållen inkomst år 1916 av 64,670,861 kronor, enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter för år 1917 uttaxerats med 112,460,684 kronor.

I fråga om beräkningen av den under förevarande skattetitel för år 1919 påräkneliga inkomsten har statskontoret anfört följande:

Det uttaxerade och i kronans räkenskaper debiterade skattebeloppet hade enligt rikshuvudböckerna utgjort:

år 1911	kronor	34,201,579
» 1912	»	35,795,907
» 1913	»	40,786,536
» 1914	»	44,222,488.

Ökningen under denna tid hade utgjort:

från 1911 till 1912	kronor	1,594,328
» 1912 » 1913	»	4,990,629
» 1913 » 1914	»	3,435,952

eller i medeltal 3,340,303 kronor om året.

Med antagande av en årlig ökning även för tiden efter 1914 av sistnämnda storlek, skulle det debiterade skattebeloppet hava beräknats sålunda:

år 1914	kronor	44,222,488
» 1915	»	47,562,791
» 1916	»	50,903,094
» 1917	»	54,243,397
» 1918	»	57,583,700
» 1919	»	60,924,003.

Sammanställdes dessa belopp i vad de avsåge åren 1915, 1916 och 1917 med faktiskt för samma år taxerade belopp, visade det sig,

att för år 1915 det faktiska beloppet understigit det statistiskt beräknade med 4,561,121 kronor, men för åren 1916 och 1917 överstigit det beräknade med respektive 15,331,688 kronor eller 30.12 procent och 58,217,287 kronor eller 107.33 procent.

Skulle taxeringen för åren 1918 och 1919 komma att i samma proportion som för innevarande år överträffa beräkningen, skulle man erhålla

för år 1918..... 207.33 × 57,583,700 = kronor 119,388,285
» » 1919..... 207.33 × 60,924,003 = » 126,313,735.

Om man med beräknande av avkortningarna till 1.8 procent, från beloppen för 1917, 1918 och 1919 avdroge denna procent av det taxerade beloppet för nästföregående år eller således respektive 1,192,226 kronor, 2,024,292 kronor och 2,148,989 kronor, erhölle man en beräknad behållning å inkomst- och förmögenhetsskatt, uppgående för år 1917 till 111,268,458 kronor, för år 1918 till 117,363,993 kronor och för år 1919 till 124,164,746 kronor.

Tillförlitligheten av en sådan kalkyl berodde på, i vilken mån det kunde vara berättigat att för kommande år räkna med samma faktor, som uttryckte den för år 1917 konstaterade höjningen i taxeringen. Denna faktor åter vore till sin storlek i väsentlig mån beroende dels på minskningen i penningvärdet, dels på den i stor skala inträffade omflyttningen av produktions- och handelsvinster till vissa näringar, som särskilt gynnades av rådande krisförhållanden.

Då för år 1918, vars taxering verkställdes på grund av de skattskyldigas inkomster under år 1917, bägge nyss nämnda omständigheter kvarstode och efter all sannolikhet utövade en vida kraftigare inverkan på taxeringen än under år 1917, hyste statskontoret ingen tvekan därom, att det här ovan beräknade beloppet för år 1918 komme att vida överträffas av verkligheten.

Vad åter beträffade år 1919 kunde det icke nekas, att dels fördelningen av inkomster bland de olika lagren av skattskyldiga i någon mån kunde hava återgått till det normala tillståndet, förutsatt att kriget slutade under år 1918, dels andra förhållanden kunde hava tillkommit ägnade att reducera de under kristiden högt uppdrivna inkomstbeloppen. Försiktighet vore därför av nöden. Men utom det att någon avsevärd rehabilitering av penningvärdet icke torde vara att vänta, vore även att märka, att prisstegringens inverkan på fastighetsbeskattningen icke fullt kommit till synes i ovan anförda beräkning samt att densamma särskilt i avseende på förmögenhetsskatt för fastighet icke alls kunde göra sig

gällande förrän efter den fastighetstaxering, som komme att verkställas år 1918.

Med hänsyn till vad statskontoret sålunda anfört, ansåge statskontoret, att all nödig försiktighet blivit iakttagen, om man för år 1919 beräknade en återgång från 1918 års höga siffra till samma belopp, som för år 1917 beräknats såsom behållen inkomst, eller i runt tal 111,000,000 kronor.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918 har chefen för finansdepartementet anfört följande:

»Statskontoret har i sina beräkningar av skatterna på inkomst, förmögenhet och rörelse utgått från antagandet, att den på 1918 års förhållanden grundade inkomst- och förmögenhetsskatten bör kunna beräknas till samma siffra av 111 miljoner kronor, som faktiskt utgått under år 1917. Ehuru jag icke vill underskatta de skäl för ett sådant antagande, som av statskontoret anförts, anser jag mig dock böra erinra därom, att året 1916 med sina utomordentligt höga krigsvinster bjöd exceptionellt gynnsamma skatteobjekt, och att året 1918 ingått under betydligt mörkare utsikter för vårt näringsliv. Under sådana förhållanden bjuder efter min uppfattning nödig försiktighet att vidtaga en reduktion av inkomstberäkningarna för samtliga nu berörda skattekällor, som i avsevärdare mån röna inflytande av en återgång till mera normala förhållanden.

Inkomst- och förmögenhetsskatten beräknar jag sålunda till 100 miljoner kronor, vilket belopp redan detta överstiger det i 1918 års riksstat beräknade med 30 miljoner kronor.»

Med angivna belopp, 100,000,000 kronor, har ock denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Enligt det vid förenämnda proposition, nr 459, med förslag till, bland annat, ny inkomstberäkning för 1919 års riksstat fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden den 6 juni 1918 har chefen för finansdepartementet i förevarande ämne anfört, bland annat, följande:

»Numera kan ju inemot hälften av år 1918 överblickas. Uppenbart synes visserligen vara, att näringslivet kommer att utmärkas av en betydande avmattning under årets senare del, medan däremot beträffande den hittills förflutna delen av året förhållandena gestaltat sig gynnsammare än vad som vid tidpunkten för statsverkspropositionens avlåtande befarades. Med hänsyn härtill och jämväl till den ökade skatteintäkt, som skulle föranledas av riksdagens bifall till proposition nr 395 till årets riksdag synes det mig numera vara motiverat att höja

beräkningen av inkomst- och förmögenhetsskatten; och föreslår jag att såsom intäkt av inkomst- och förmögenhetsskatt bland statsverkets egentliga inkomster upptages ett belopp av 112,000,000 kronor.»

Med detta belopp är skatten också upptagen uti den i propositionen nr 459 åberopade specifikationen av statens inkomster år 1919.

Genom berörda proposition nr 395 hade Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt m. m. Härigenom åsyftades, i ändamål att åvägabringa ökad skatteintäkt, en mera effektiv beskattning av aktiebolags och solidariska bankbolags vinstmedel till den del desamma ej utdelades till aktie- eller lottägarne utan lades till aktiekapitalet eller reservfonden.

Sistnämnda proposition har emellertid ej vunnit riksdagens bifall.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har från statskontoret inhämtat, att den debiterade inkomsten av ifrågavarande skatt för år 1917 visat sig uppgå till 112,567,431 kronor 71 öre, samt att, efter avdrag av avkortningar och restitutioner, den behållna inkomsten av skatten belöpt sig till 111,024,382 kronor 35 öre.

Såsom skäl för den i den nya inkomstberäkningen vidtagna höjningen av ifrågavarande skatt från i statsverkspropositionen föreslagna 100 miljoner kronor till 112 miljoner kronor har av departementschefen åberopats dels att, enligt vad numera visat sig, förhållandena inom näringslivet gestaltat sig gynnsammare än vad som vid tidpunkten för statsverkspropositionens avlåtande befarades, dels ock hänsyn till den ökade skatteintäkt, som skulle föranledas av riksdagens bifall till propositionen nr 395. Som ovan anförts har nyssnämnda proposition icke bifallits av riksdagen. Men då, enligt vad i bevillningsutskottets betänkande nr 58 framhållits, den statsfinansiella effekten, så vitt den nu torde kunna beräknas, av det i propositionen framlagda förslaget icke skulle uppgå till mera än $^1/_2$ eller på sin höjd $^3/_4$ miljon kronor årligen, samt utskottet funnit de av statskontoret gjorda beräkningarna giva stöd åt det numera föreslagna beloppet, hemställer utskottet,

att inkomst- och förmögenhetsskatten måtte för år 1919 beräknas till ..... kronor 112,000,000: —

Transport kronor 112,000,000: —

Transport kronor 112,000,000: —

2:o.

Extra inkomst- och förmögenhetsskatt.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918 har chefen för finansdepartementet vid anmälan av förslag till riksstat för år 1919 meddelat, att han, med hänsyn till de stora krav, som ställdes på statskassan, måst, utöver den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, även för år 1919 räkna med en extra inkomst- och förmögenhetsskatt. Därest av angivna skäl från sådan skatt fritoges de lägre inkomstgrupperna i större utsträckning än under innevarande år, men i övrigt ungefär samma skatteskala som den nu gällande komme att tillämpas, kunde denna skatt beräknas giva en inkomst av något mindre än hälften av den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, eller förslagsvis 43,000,000 kronor.

Med angivna belopp, 43,000,000 kronor, har jämväl denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Förslag till den ifrågasatta extra inkomst- och förmögenhetsskatten förelades riksdagen genom proposition den 15 februari 1918, nr 123. Häri föreslogs en förordning om extra inkomst- och förmögenhetsskatt för år 1919, varmed avsågs upptagande av en provisorisk tilläggsskatt till inkomst- och förmögenhetsskatten, med skattesatser så avvägda, att utbytet av tilläggsskatten skulle bliva det ovan angivna.

I den nya inkomstberäkningen har intäkten av ifrågavarande skatt, med iakttagande av i statsverkspropositionen angiven proportion mellan densamma och den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten, föreslagits höjd till 49,000,000 kronor.

I enlighet med bevillningsutskottets förslag har riksdagen sedermera antagit det med propositionen nr 123 framlagda förslaget till förordning om extra inkomst-

Transport kronor 112,000,000: —

Transport kronor 112,000,000: —

och förmögenhetsskatt för år 1919, dock med vissa förändringar i skattetarifferna, vilka förändringar i utskottets av riksdagen godkända betänkande (nr 60) i ämnet beräknats medföra en inkomstökning av omkring 35,000,000 kronor.

Med hänvisning till vad i sistnämnda betänkande härom anförts får bevillningsutskottet hemställa,

att bland statsverkets inkomster för år 1919 måtte upptagas extra inkomst- och förmögenhetsskatt med ... kronor 84,000,000: —

3:o.

Bevillning av fast egendom samt av inkomst.

Statskontoret har anfört, att denna bevillning — vilken i riksstaten för år 1918 var upptagen till 2,200,000 kronor — enligt från Kungl. Maj:ts befallningshavande inkomna uppgifter i taxeringslängderna för år 1917 debiterats med 3,204,899 kronor. Då avkortningarna antoges icke behöva beräknas högre än till 100,000 kronor, syntes ifrågavarande titel kunna i 1919 års riksstat höjas till 3,100,000 kronor, till vilket belopp i sådant fall även det å sjunde huvudtiteln anvisade extra anslaget »Bidrag till landsting och städer, som icke deltaga i landsting» borde upptagas.

I överensstämmelse härmed har denna inkomsttitel i Kungl. Maj:ts förslag till riksstat upptagits till 3,100,000 kronor.

Utskottet.

Enligt utskottet från statskontoret meddelade uppgifter har för år 1917 den debiterade inkomsten av ifrågavarande skattetitel visat sig uppgå till 3,180,698 kronor 59 öre och efter avdrag av avkortningar och restitutioner samt skillnaden mellan vid 1917 års början

Transport kronor 196,000,000: —

Transport kronor 196,000,000: —

och slut utestående skattebelopp, den behållna inkomsten av skattetiteln belöpt sig till 3,063,304 kronor 12 öre.

Utskottet hemställer,

att bevillningen av fast egendom samt av inkomst må för år 1919 beräknas till ..... kronor 3,100,000: —

4:o.

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Statskontoret har härom anfört:

»Under denna titel sammanfattas de särskilda avgifter, som enligt nådiga förordningen den 23 oktober 1908 erläggas av vissa handlande och handelsexpediter samt för vissa offentliga föreställningar, varförutom hit även föras avgifter för rättigheter till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar.

De särskilda avgifter, som sålunda innefattas under ovanstående titel, hava enligt räkenskaperna uppdebiterats med

	1914	1915	1916
För rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar	1,439	1,439	1,439
Av vissa handlande och handelsexpediter	197,600	140,000	138,450
För vissa offentliga föreställningar	77,029	73,892	76,254
Summa	276,068	215,331	216,143

Tages hänsyn till avkortningar och balanser, visar sig den behållna inkomsten hava uppgått

år 1913 till	kronor	341,512
» 1914 »	»	275,963
» 1915 »	»	212,620
» 1916 »	»	214,481.

Transport kronor 199,100,000: —

Transport kronor 199,100,000: —

Såsom synes, företer skattetiteln en nedgång för de sista åren och, då denna givetvis beror på världskrisen, kommer den efter all sannolikhet att framträda även i slutsiffrorna för innevarande år. Men för år 1919, varom i denna beräkning är fråga, anser statskontoret, att man bör kunna upptaga titeln med oförändrat belopp, 250,000 kronor.»

Med detta belopp, 250,000 kronor, har denna inkomsttitel också ingått i förevarande förslag till riksstat.

Utskottet.

Bevillningsutskottet har från statskontoret inhämtat, att ifrågavarande inkomst under år 1917 debiterats med 178,075 kronor 65 öre och att, efter avdrag av avkortningar och restitutioner, den behållna inkomsten av skattetiteln uppgått till 176,645 kronor 35 öre.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hemställa,

att bevillningsavgifterna för särskilda förmåner och rättigheter måtte för år 1919 beräknas till..... kronor 250,000: —

5:o.

Stämpelmedel.

Stämpelmedlen, inberäknat arvsskatt, utgjorde:

år 1912	kronor	17,431,457
» 1913	»	18,653,021
» 1914	»	17,070,845
» 1915	»	16,211,787
» 1916	»	25,106,655

eller i medeltal för dessa fem år 18,894,753 kronor.

I vad mån de nu och under den senaste tiden rådande krisförhållandena utövat inverkan på denna

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

skattetitel, framgår av följande sammanställning av uppgifter angående influtna stämpelmedel under åren 1913, 1914, 1915 och 1916 samt en del av året 1917.

	Influtna stämpelmedel				
	1913	1914	1915	1916	1917
Januari—juli	11,505,057	10,724,621	7,901,501	13,120,706	30,290,111
Augusti—oktober	3,853,096	3,527,688	3,853,884	5,856,933	11,728,482
November o. december	2,808,506	2,425,183	2,788,331	5,639,629	—
Summa	18,166,659	16,677,492	14,543,716	24,617,268	42,018,593

Av denna sammanställning framgår, att uppbörden under de månader, som kriget varat, i procent av uppbörden under motsvarande tid närmast före kriget utgjort:

augusti—oktober 1914	91.55	procent
november—december 1914	86.35	»
januari—juli 1915	73.68	»
augusti—oktober 1915	100.02	»
november—december 1915	99.28	»
januari—juli 1916	122.34	»
augusti—oktober 1916	152.01	»
november—december 1916	200.81	»
januari—juli 1917	282.44	»
augusti—oktober 1917	304.39	»

Enligt i statistiska centralbyrån utarbetade uppgifter för åren 1913—1916 å beloppet av de stämplar, som använts till nedannämnda handlingar, har detta belopp utgjort:

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

	1913	1914	1915	1916
Handlingar till lagfartsprotokollet	3,702,010	4,010,613	2,815,610	4,333,951
Handlingar till intecknings- och tomträttsprotokollen	690,751	622,659	486,841	680,702
Handlingar till äktenskapsförordsprotokoll	9,915	7,360	7,915	10,280
Handlingar till bouppteckningsprotokoll:				
Bouppteckningar	6,228,107	5,786,280	5,815,810	6,991,251
Testamenten, till vilka hänsyn ej tagits vid bouppteckningens stämpelbeläggning	687	3,829	842	596
Morgongåvobrev	6	36	5	7
Avhandlingar om lösöreköp	14,058	13,850	11,841	9,833
Summa	10,645,534	10,444,627	9,138,864	12,026,620

Efter att hava erinrat om ovan meddelade siffror har statskontoret beträffande stämpelmedlen i sin ovannämnda skrivelse den 13 december 1917 vidare anfört följande:

»Rörande arvsskatt och skatt för gåva utfärdades den 19 november 1914 nådig förordning (Svensk författningssamling nr 381), vilken trätt i kraft den 1 januari 1915. Till dessa skatter äro av de i förestående statistik upptagna avgifter hänförliga, utom avgifterna för bouppteckningar och testamenten, även de i beloppen för rubriken »handlingar till lagfartsprotokollet» ingående stämpelavgifterna för gåvobrev och fideikommissbrev rörande fast egendom, vartill komma vissa nya avgifter för gåva av lös egendom, rörande vilka någon beräkning icke för närvarande är möjlig, men vilka icke torde kunna antagas uppgå till något mera avsevärt belopp. Sammanlagt hava ifrågavarande skatter belöpt sig

år 1914 till ..... kronor 6,000,158
» 1915 » ..... » 5,947,762
» 1916 » ..... » 7,030,682.

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

Emellertid har skattetariffen blivit ändrad genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 325). Vid framläggande av förslag härom har föredragande departementschefen ansett sig kunna beräkna en ökning av arvsskattens i innevarande års statsverksproposition till 6,000,000 kronor upptagna belopp med 1,500,000 kronor. Vid fixerandet av detta belopp har departementschefen i första hand byggt på en undersökning angående arvsskattens beräknade och verkliga avkastning under de senaste åren, och har departementschefen med avseende å utbytet av den förhöjda arvsskatten anfört följande:

»Arvsskatten har i statsverkspropositionen beräknats giva

för år 1912	kronor	6,000,000
» » 1913	»	6,000,000
» » 1914	»	7,000,000
» » 1915	»	6,000,000
» » 1916	»	6,200,000
» » 1917	»	6,000,000.

Frånsett avgifterna för gåva av lös egendom, rörande vilka någon beräkning icke för närvarande föreligger, men vilka icke torde kunna antagas uppgå till något mera avsevärt belopp, hava de avgifter, som falla under rubriken arvsskatt influtit med följande belopp:

år 1912	kronor	5,393,333
» 1913	»	6,228,794
» 1914	»	6,000,158
» 1915	»	5,947,762.

Ehuruväl de siffror, som sålunda angiva arvsskattens avkastning under tiden från och med år 1912 till och med 1915 års utgång, icke tyda på någon tendens till stegring, behöver man icke antaga, att en sådan stegring för år 1918 och framdeles är utesluten. Tvärtom tala åtskilliga skäl för, att en ökning av arvsskattens avkastning kan vara att förvänta såsom i hög grad sannolik.

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

Så torde man med fullt skäl kunna antaga för visst, att genom penningvärdets påtagliga nedgång och därigenom uppkommen höjning av värdet å alla andra tillgångar behållningarna i bouppteckningarna komma att förete en avsevärd stegring redan på denna grund. Men även av andra orsaker borde man kunna beräkna en höjning av bouppteckningssummorna. De på många områden gynnsamma konjunkturerna för handel och industri samt även för jordbruket hava bidragit till skapandet av nya och ökning av redan befintliga förmögenheter, och denna förmögenhetstillväxt lär, enligt vad erfarenheten synes bestyrka, hava orsakat en förskjutning med avseende å förmögenhetens fördelning i sådan riktning, att de större förmögenheterna ökats till antalet och även till sitt belopp. Då nu den föreslagna höjningen av arvsskatten är avsedd att träffa de större förmögenheterna, synes det naturligt, att den inträdda förmögenhetstillväxten i förening med skatteförhöjningen skall leda till en vida större årlig avkastning av arvsskatten än tidigare kunnat beräknas. Huru stor denna ökning kan förväntas bliva, kan naturligtvis icke exakt angivas. Många tecken, särskilt den erfarenhet som vunnits genom den senaste tidens taxeringsresultat, tyda dock på, att densamma blir betydande. För min del har jag ansett, att förmögenhetstillväxten och den föreslagna skatteförhöjningen böra kunna tillsammans åstadkomma en höjning av arvsskattens i statsverkspropositionen för år 1918 till 6,000,000 kronor beräknade belopp med åtminstone 25 procent eller sålunda med minst 1,500,000 kronor.»

Till vad departementschefen sålunda anfört om beräkningen för år 1918 vill statskontoret lägga, att den fastighetstaxering, som kommer att försiggå under år 1918, säkerligen måste i sin mån bidraga till höjning av arvskatteuppbörden. Tager man så hänsyn till att skatten, såsom nyss nämnts, redan för år 1916 influtit med något över 7,000,000 kronor, synes man utan tvekan kunna för år 1919 *därutöver* beräkna en

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

ökning med 1,500,000 kronor. Såsom ingående i stämpelavgiften torde därför böra i riksstaten för år 1919 upptagas »arvsskatt och skatt för gåva» med ett beräknat belopp av 8,500,000 kronor.

Enligt nådiga förordningen den 15 augusti 1913 (Svensk författningssamling nr 191) har från och med den 1 september 1913 en ändring i gällande förordning angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper trätt i kraft, varigenom nämnda avgift vid köp av aktier och banklotter höjts med 50 procent. Försäljningsbeloppet för ifrågavarande slag av stämplar har enligt rikshuvudboken utgjort:

år 1912	kronor	1,518,466
» 1913	»	1,177,093
» 1914	»	590,480
» 1915	»	734,527
» 1916	»	4,264,031.

Influtna beloppet för under januari—september innevarande år försålda överlåtelsestämplar uppgår enligt statskontoret tillhandakommen uppgift till 7,062,059 kronor, och under förutsättning att inkomsten för sista kvartalet kommer att hava en häremot proportionell storlek och således inflyta med 2,354,020 kronor, skulle årets inkomst uppgå till 9,416,079 kronor.

De anförda siffrorna visa, att den tillbakagång, som börjat under år 1913 och fortfarit under 1914 och 1915, efterföljts av en betydligt ökad livlighet på detta område under 1916 och 1917. Så länge kriget fortfar, torde ingen anledning finnas att antaga en tillbakagång härutinnan och under den närmaste tiden efter kriget kan man visserligen å ena sidan vänta en stark åtstramning av penningmarknaden, men å andra sidan torde samma omständighet i sin mån föranleda realisationer av värdepapper, varigenom nu ifrågavarande del av stämpeluppbörden påverkas i gynnsam riktning. Statskontoret anser därför, att man för år 1919 bör

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

kunna beräkna ifrågavarande del av stämpeluppbörden till 8,000,000 kronor.

Efter denna särskilda beräkning angående arvsskatt och skatt för gåva samt överlåtelsestämplar övergår statskontoret till övriga stämpelmedel. Dessa utgjorde:

år 1912	kronor	10,355,778
» 1913	»	11,127,086
» 1914	»	10,480,207
» 1915	»	9,429,527
» 1916	»	13,811,942.

Om man beräknade ifrågavarande stämpeluppbörd för år 1919 till samma belopp som för år 1916 eller i runt tal ..... kronor 13,800,000
och härtill lade arvsskatt och skatt
för gåva ..... » 8,500,000
och överlåtelsestämplar ..... » 8,000,000
skulle man erhålla ..... kronor 30,300,000.

Härtill bör läggas den ökning av stämpelinkomsten, som kan förväntas på grund av genom nådiga förordningen den 19 juni 1917 (Svensk författningssamling nr 329) vidtagen höjning av lagfartsstämpeln, aktiestämpeln och obligationsstämpeln samt införande av ränte- och lottsedelsstämplar. Då frågan om framläggande av förslag härom (proposition nr 95 A) den 9 mars 1917 förevar i statsrådet, ansåg föredragande departementschefen denna inkomstökning med största sannolikhet kunna beräknas uppgå till ett belopp av 4,500,000 kronor. På grund av vissa sedermera i det ursprungliga förslaget av riksdagen vidtagna ändringar, nedsattes emellertid vid framläggande av en senare proposition (nr 373) denna beräkning med 200,000 kronor, och den höjning till först beräknade belopp, som av bevillningsutskottet (betänkande nr 66 sid. 24) företogs i avseende på stämpeluppbörden i dess helhet, motiverades med hänsynen till den beslutade höjningen av fondstämpeln och kan, då denna höjning enligt nådiga

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000 —

förordningen den 30 mars 1917 (Svensk författningssamling nr 101) ej skall gälla längre än till den 1 april 1918, icke inverka på beräkningen för 1919.

Med ett tillägg av 4,300,000 kronor stiger den härovan beräknade summan för stämpeluppbörden i dess helhet till 34,600,000 kronor.

Såsom förut är nämnt, kan stämpeluppbörden i dess helhet för innevarande år beräknas till 50,567,404 kronor. I detta belopp ingår inbetalningen för stämpling av aktiebrev och obligationer med icke mindre än 10,865,490 kronor. Då denna inkomstpost åren 1913, 1914 och 1915 influtit med endast respektive 451,184, 528,766 och 1,285,067 kronor, måste höjningen under nästföregående och innevarande år betraktas såsom beroende på den nu rådande goda penningtillgången och därav föranledd ökad emissionsverksamhet. Att dessa omständigheter skola fortfara till år 1919, lärer man näppeligen få göra sig räkning på. Möjligen bör man bereda sig på minskning i den totala stämpeluppbörden även med hänsyn till andra delar av densamma, än som beröras av emissionsverksamheten. Statskontoret föreställer sig dock, att nödig försiktighet får anses iakttagen, om man för år 1919 beräknar samma stämpeluppbörd, som man nu har anledning vänta för innevarande år, med avdrag för en del av vad som belöper på stämpling av aktiebrev och obligationer, men med iakttagande å andra sidan av att en icke obetydligt ökad inkomst av lagfartsstämpeln torde kunna förväntas på grund av höjningen av denna stämpelavgift i förening med den betydande fastighetsomsättning med stark prisstegring, som allt sedan krigets början gjort sig gällande och som även under år 1919 åtminstone i någon mån torde kunna påräknas. Den på statistiken för tiden före innevarande år grundade beräkningen skulle sålunda höjas till ett runt belopp av 45,000,000 kronor».

Statskontoret har, på grund av vad sålunda anförts, föreslagit, att i riksstaten för år 1919 måtte med

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

45,000,000 kronor upptagas stämpelmedel (därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 8,500,000 kronor).

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1918 yttrade chefen för finansdepartementet i fråga om beräkningar av stämpelmedlen följande:

»Stämpelmedlen hava av statskontoret beräknats till den avsevärda summan av 45 miljoner kronor, mot 26.5 miljoner kronor i 1918 års stat. Då jag icke vågar förutsätta, att vid en återgång till mera normala förhållanden inkomster under denna skattetitel kunna vara att påräkna i samma utsträckning som under år 1917 — jag behöver i detta sammanhang blott erinra om stämpel å aktiebrev och obligationer, fondstämpeln o. s. v. — har jag ansett försiktigheten bjuda, att inkomsten av stämpelmedel beräknas till 35 miljoner kronor.»

Med sist angivna belopp har också denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat för år 1919.

Enligt det vid propositionen 459 fogade statsrådsprotokollet har departementschefen framhållit, att av enahanda skäl, som föranlett den ändrade inkomstberäkningen beträffande den ordinarie skatten å inkomst och förmögenhet, även en höjning borde företagas i beräkningen av, bland annat, stämpelmedlen. Beträffande dessa ansåge departementschefen sålunda väl skäl förefinnas att höja beräkningen av intäkten, men vågade icke därutinnan, särskilt med hänsyn till emissionsverksamhetens avmattning, gå längre än att föreslå, att stämpelmedlen i riksstaten uppfördes till 40,000,000 kronor, med vilket belopp ifrågavarande medel även upptagits i den uti propositionen 459 framlagda nya inkomstberäkningen.

Enligt meddelande från generalpoststyrelsen har stämpeluppbörden, punschskatten undantagen, under år 1917 utgjort 51,908,343 kronor 76 öre samt under *Utskottet.*

Transport kronor 199,350,000: —

Transport kronor 199,350,000: —

månaderna januari—april 1918 belöpt sig till 24,448,132 kronor 34 öre.

Utskottet vill här erinra, att Kungl. Maj:t i proposition nr 230 framlagt förslag till vissa ändringar av stämpel- och fondstämpelförordningarna, åsyftande, bland annat, införande av stämpelbeskattning av utländska aktie- och lottbrev m. m., ävensom därav föranledd ändring i bestämmelserna angående fondstämpelns utgörande. Ifrågavarande förslag hade emellertid icke beräknats vara av betydelse för statsregleringen, och för övrigt har riksdagen numera avslagit propositionen i vad den avsåg aktier och andra andelsbevis i utländska företag. Med framhållande, att avkastningen av ifrågavarande inkomsttitel, särskilt i betraktande av de avsevärda belopp, varmed stämpelmedel enligt det ovan sagda influtit under år 1917 och innevarande års fyra första månader, synes hava i Kungl. Maj:ts förslag beräknats väl låg, men att någon förhöjning av den föreslagna beräkningen icke synes tillrådlig, då inkomstberäkningen beträffande vissa andra inkomsttitlar, särskilt tullmedlen, på grund av nuvarande förhållanden måste bliva mer än vanligt osäker, får utskottet hemställa,

att stämpelmedlen, därav beräknad arvsskatt och skatt för gåva 8,500,000 kronor, måtte för år 1919 beräknas till..... kronor 40,000,000: —.

6:o.

Lastpenningarna.

Lastpenningarna, som i årets riksstat upptagits till 900,000 kronor, utgjorde:

Transport kronor 239,350,000: —

	Transport kronor	239,350,000: —
år 1912	kronor 751,318	
» 1913	» 815,354	
» 1914	» 761,392	
» 1915	» 813,831	
» 1916	» 791,161.	

De här ovan anförda inkomstbeloppen böra minskas med beloppet av restitutioner, vilket belopp dock för år 1916 endast uppgått till 2,859 kronor.

Under hänvisning till att skeppsfarten under de första åren efter kriget kunde väntas snarare över- än understiga vad den skulle blivit, om intet krig mellankommit, har statskontoret upptagit lastpenningarna för år 1919 till oförändrat belopp 900,000 kronor.

Med detta belopp hava lastpenningarna också ingått i föreliggande riksstatsförslag.

Utskottet.

Enligt meddelande till utskottet från generaltullstyrelsen debiterades lastpenningarna för år 1917 med 453,892 kronor 38 öre och utgjorde:

	År 1917 kronor		År 1918 kronor	
Under januari	77,622	43	45,366	52
» februari	24,580	92	36,670	80
» mars	18,390	93	37,908	88
» april	27,681	50	36,217	76
Summa	148,275	78	156,163	96

Utskottet hemställer,

att lastpenningarna må för år 1919 beräknas till ..... kronor 900,000: —.

Transport kronor 240,250,000: —

Transport kronor 240,250,000: —

7:o.

Krigskonjunkturskatt.

Krigskonjunkturskatt skall enligt bestämmelserna i förordningen om krigskonjunkturskatt den 30 juni 1916 på grund av taxering under år 1916 och följande år erläggas till staten för vinst, uppkommen genom det av nuvarande krigstillstånd framkallade läget.

Statskontoret har angående krigskonjunkturskatten i sin förutnämnda skrivelse den 13 december 1917 anfört följande:

»I enlighet med bestämmelserna i denna förordning har för år 1916 debiterats krigskonjunkturskatt till belopp av 85,809,429 kronor, varav avkortats, restituerats eller uppförts på restlängd sammanlagt ungefär 70,417 kronor. Sedermera har genom nådiga förordningen den 25 juni 1917 om ändrad lydelse av 8 och 12 §§ i förordningen den 30 juni 1916 om krigskonjunkturskatt tariffen för denna skatt blivit skärpt. Den efter de nya bestämmelserna verkställda taxeringen av krigskonjunkturskatt för innevarande år har, vad länen beträffar utom Malmöhus län, avslutats under förra månaden och enligt uppgifter från Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande givit till resultat ett sammanlagt skattebelopp av 184,136,057 kronor, i vilken summa ingår ett för Malmöhus län av länsstyrelsen beräknat approximativt belopp. För Stockholms stad avslutas krigskonjunkturskattenämndens arbeten först senare. Enligt vad statskontoret inhämtat, lärer man kunna vänta, att taxeringsbeloppet för denna stad för innevarande år kommer att uppgå till minst 60 miljoner kronor. Under antagande härav skulle skatten för hela riket för innevarande år kunna beräknas till i runt tal 244,000,000 kronor.

Skattebeloppet för år 1919 utgår på grund av krigsvinster under år 1918 och är således beroende av, under huru stor del av detta år kriget kan komma att

Transport kronor 240,250,000: —

Transport kronor 240,250,000: —

fortgå samt vilka möjligheteter till vinstgivande affärsverksamhet därav kunna betingas. I saknad av varje möjlighet att i detta hänseende göra någon förutberäkning, har statskontoret för år 1919 upptagit skatten till ungefär en tredjedel av ovan för innevarande år beräknade belopp eller i runt tal 80,000,000 kronor.»

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918 har chefen för finansdepartementet i fråga om beräkningen av krigskonjunkturskatten anfört, att, då rådande förhållanden bjödo att iakttaga nödig försiktighet vid beräkningen av skatterna å inkomst, förmögenhet och rörelse, han ej ansett sig kunna upptaga krigskonjunkturskatten till det av statskontoret beräknade beloppet, utan funnit sig böra stanna vid ett till 60 à 65 miljoner kronor nedsatt belopp, vilket för utjämning i riksstatens slutsiffra borde upptagas till 62,652,100 kronor.

Med sistnämnda belopp 62,652,100 kronor har ock denna inkomsttitel upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Jämväl beträffande krigskonjunkturskatten har departementschefen enligt det vid propositionen 459 fogade statsrådsprotokollet framhållit, att av enahanda skäl, som föranlett den ändrade inkomstberäkningen beträffande den ordinarie skatten å inkomst och förmögenhet, en höjning borde företagas även i beräkningen av ifrågavarande skatt.

Därest man — anför departementschefen i förevarande avseende — i brist på någon tillförlitlig beräkningsgrund skulle utgå från det av statskontoret gjorda antagandet, att krigskonjunkturskatten för år 1919 gåve en tredjedel av samma skatts intäkt för år 1917, vilket antagande syntes kunna upprätthållas, skulle ifrågavarande skatt kunna upptagas till ett belopp av cirka 84 miljoner kronor.

Vunne det genom Kungl. Maj:ts proposition nr 448 riksdagen förelagda förslaget angående nya tariffbestämmelser i krigskonjunkturskatteförordningen riks-

Transport kronor 240,250,000: —

Transport kronor 240,250,000: —

dagens bifall, skulle skatteintäkten växa med ungefär en tredjedel av nyssnämnda belopp eller till 112 miljoner kronor. Då emellertid denna beräkning vilade på mycket approximativa kalkyler och sannolikheten talade för, att det av statskontoret gjorda antagandet gåve för lågt värde för skatteintäkten, ansåge departementschefen sig kunna föreslå att uppföra krigskonjunkturskatten i budgeten till 115 miljoner kronor, vilket belopp för slutsummans avjämnande borde få fixeras till 115,792,696 kronor.

Med sistnämnda belopp har ifrågavarande skatt upptagits i den nya inkomstberäkningen.

Bestämmelserna om krigskonjunkturskattens beräkning vid skattens debitering återfinnas i krigskonjunkturskatteförordningens 8 §.

I berörda proposition nr 448 hade föreslagits, att nämnda paragraf skulle erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

1 mom. Krigskonjunkturskatt skall, där ej i 2 och 3 mom. här nedan annorlunda stadgas, beräknas enligt denna

Tariff.

Beskattningsbar merinkomst	Procenttal	Skattebelopp	Ökning för varje fullt hundratal kronor, som faller mellan de i kol. 1 angivna inkomstbeloppen
Kronor		Kronor	Kronor
2,000	4	80	14
20,000	13	2,600	15
40,000	14	5,600	17
60,000	15	9,000	19
80,000	16	12,800	21
100,000	17	17,000	21.5
150,000	18.5	27,750	24.5
200,000	20	40,000	30

Transport kronor 240,250,000: —

Transport kronor 240,250,000: —

Beskattningsbar merinkomst	Procenttal	Skattebelopp	Ökning för varje fullt hundratal kronor, som faller mellan de i kol. 1 angivna inkomstbeloppen
Kronor		Kronor	Kronor
250,000	22	55,000	34
300,000	24	72,000	38
350,000	26	91,000	42
400,000	28	112,000	38
500,000	30	150,000	42
600,000	32	192,000	46
700,000	34	238,000	50
800,000	36	288,000	46
1,000,000	38	380,000	42
2,000,000	—	—	—

För merinkomst, som uppgår till 2,000,000 kronor eller därutöver, utgör skatten 40 kronor för varje fulla 100 kronor.

2 mom. Därest inländskt aktiebolags eller solidariskt bankbolags för året till inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomst överstiger 10 procent av bolagets kapital, sådant detsamma vid årets taxering beräknats, skall bolagets krigskonjunkturskatt ökas

för varje full tiondel, varmed den enligt 20 § i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt beräknade inkomstprocenten överstiger 10 men ej 100 procent med 0.05 procent av det enligt 1 mom. beräknade skattebeloppet, samt

för varje full tiondel, varmed inkomstprocenten överstiger 100 procent, med 0.01 procent av nyssnämnda skattebelopp,

dock att samma skattebelopp ej i något fall må förhöjas med mera än 50 procent.

Till ledning vid uträknandet av i detta moment omförmäld förhöjning av krigskonjunkturskatten utfärdar Kungl. Maj:t erforderliga tabeller.

Transport kronor 240,250,000: —

Transport kronor 240,250,000: —

3 mom. För utländskt aktiebolag ävensom för annat utländskt bolag, som driver bankrörelse, förhöjes det enligt 1 mom. beräknade skattebeloppet med 30 procent av samma belopp.

Detta förslag innebar dels en skärpning av den allmänna tariffen (1 mom.) och dels ett skattetillägg för vissa bolag (2 och 3 mom.).

Numera har riksdagen fattat beslut med anledning av ifrågavarande proposition, nr 448, och därvid antagit omläggningen av den allmänna tariffen, men icke godkänt det ifrågasatta tillägget för bolagen.

Utskottet. Bevillningsutskottet har från statskontoret inhämtat, att den debiterade inkomsten av ifrågavarande skatt för år 1917 uppgått till 251,507,413 kronor 29 öre samt att efter avdrag av avkortningar och restitutioner samt skillnaden mellan vid 1917 års början och slut utestående skattebelopp, den behållna inkomsten av skatten belöpt sig till 251,009,399 kronor 51 öre.

Med de i propositionen nr 448 föreslagna ändringarna beträffande bestämmelserna om beräkning av krigskonjunkturskatt, å vilka bestämmelser Kungl. Maj:ts uppskattning av ifrågavarande inkomsttitels belopp grundats, avsågs att bereda en ökad skatteintäkt av omkring 60,000,000 kronor, och beräknades, enligt vad utskottet inhämtat, härav inflyta genom omläggningen av den allmänna tariffen omkring 25,000,000 kronor och genom tillägget för bolagen omkring 35,000,000 kronor. Då, såsom ovan nämnts, riksdagen icke bifallit förslaget om tillägg vid krigskonjunkturskattens beräknande för bolag, lärer inkomsten av ifrågavarande skatt böra i riksstaten upptagas till ett belopp, som med ungefär sistnämnda summa underskjuter vad Kungl. Maj:t för denna inkomsttitel beräknat.

Utskottet hemställer,

att krigskonjunkturskatt måtte för år 1919 beräknas till ..... kronor 80,800,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

8:o.

Tullmedlen.

Tullmedlen hava influtit med:

år 1912	kronor	63,575,495
» 1913	»	68,902,689
» 1914	»	58,217,725
» 1915	»	54,850,960
» 1916	»	60,956,020.

I ovanstående tabell är avdrag gjort för avkortningar och restitutioner.

I riksstaten för år 1918 äro tullmedel upptagna till ett belopp av 70,000 kronor.

En översikt över krigsförhållandenas inverkan på denna skattetitel lämnar nedanstående tablå över tulluppbörden under åren 1914—1917. I denna tablå äro inga avdrag gjorda.

	1914	1915	1916	1917
Under januari	5,467,027	4,782,442	4,536,809	4,518,086
» februari	5,117,622	4,486,499	4,777,909	3,757,880
» mars	5,919,211	5,007,890	5,653,836	3,632,292
» april	5,959,304	5,516,552	4,978,212	3,062,163
» maj	6,447,068	5,472,225	6,223,255	3,370,333
» juni	5,591,168	4,309,138	5,220,413	3,403,150
» juli	5,309,062	4,443,099	5,595,022	4,418,172
» augusti	2,384,253	4,193,305	5,749,554	4,029,951
» september	3,422,354	4,475,820	5,729,843	2,884,414
» oktober	4,627,145	4,379,878	4,841,744	3,351,922
» november	4,851,935	4,402,306	4,748,300	3,772,348
» december	4,845,228	4,688,088	4,187,636	—
Summa	59,941,377	56,157,242	62,242,533	40,200,711

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

Jämför man talen i de senare kolumnerna av förestående tabell med motsvarande tal i den första kolumnen, finner man, att tulluppbörden under de olika månaderna av nedannämnda år i procent av samma uppbörd under motsvarande månader av år 1914 ställt sig sålunda:

	1915	1916	1917
Januari	87.48 %	82.98 %	82.64 %
Februari	87.67 »	93.36 »	73.43 »
Mars	84.60 »	95.52 »	61.36 »
April	92.57 »	83.54 »	51.38 »
Maj	84.88 »	96.53 »	52.28 »
Juni	77.07 »	93.37 »	60.87 »
Juli	83.69 »	105.39 »	83.22 »
Augusti	175.88 »	241.15 »	169.02 »
September	130.78 »	167.42 »	84.28 »
Oktober	94.66 »	104.64 »	72.44 »
November	90.73 »	97.86 »	77.75 »
December	96.76 »	86.43 »	—
Medeltal	93.69 %	103.84 %	72.96 %

Efter att hava meddelat ovanstående sifferuppgifter har statskontoret beträffande denna inkomsttitel anfört följande:

Beräknade man avkortningar och restitutioner till ungefär samma belopp som år 1916 eller 1,286,513 kronor, erhölle man för den behållna inkomsten under år 1917 det runda beloppet 42,500,000 kronor.

»Härvid», fortsätter statskontoret i sin skrivelse den 13 december 1917, »är nu att märka, att spannmålstullarna varit under innevarande år suspenderade. Beloppet av dessa tullar för tiden före den 27 december 1914 och det beräknade beloppet av den uteblivna tullinkomsten efter sagda tidpunkt har enligt uppgift från generaltullstyrelsen utgjort:

Transport kronor 321,050,000: —

		Transport kronor	321,050,000: —
	1912	kronor 11,249,000: —	
	1913	» 12,192,000: —	
1 januari—27 december	1914	» 7,724,000: —	
27 december 1914—31 december	1915	» 12,441,000: —	
1 januari—30 september	1916	» 7,699,000: —.	

För år 1919, om kriget då är slut och spannmålstullarna åter satts i kraft, lärer man kunna beräkna en uppbörd av sådana tullar å 12,200,000 kronor.

Om man för övriga tullinkomster beräknar samma inkomst som under innevarande år eller, enligt vad ovan anförts, 42,500,000 kronor, får man för år 1919 ett totalbelopp av 54,700,000 kronor.

Emellertid är tydligen ifrågavarande skattetitel en av dem, på vilka det mellan främmande makter pågående kriget har en synnerligt kraftig verkan. Statskontoret anmärkte i sin inkomstberäkning för år 1918, att, om man ville ur sina beräkningar eliminera krigets inverkan, syntes man på grund av den livaktighet på alla områden, som man väl finge vänta sig efter krigets slut, och under förutsättning att kriget upphört före ingången av år 1918, kunna för nämnda år beräkna lika stora tullinkomster, som om den erfarenhetsmässiga utvecklingen under tiden närmast före kriget fått ostörd fortgå. Nu hade, såsom statskontoret anförde i sin underdåniga skrivelse den 12 december 1914 med inkomstberäkning för år 1916, den behållna tullinkomsten under femårsperioden 1909—1913 uppgått till 62,061,912 kronor i medeltal om året med en årlig ökning av i medeltal 2,769,067 kronor. Utginge man från nämnda medelinkomst ..... kronor 62,061,912: —
och därtill lade den ökning som belöpte från mitten av femårsperioden 1909—1913 till år 1918 eller ..... » 19,383,469: —
erhölle man ..... kronor 81,445,381: —.

Vid förestående beräkning vore frånräknade alla

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

avkortningar, däribland även tullverkets utgifter för beslagarandelar, tullstatens enskilda pensionsinrättnings andelar av böter samt tulltjänstemäns andelar av ersättning för vissa tjänstförrättningar. Då emellertid för dessa utgiftsposter från och med år 1915 uppförts ett anslag på tullverkets omkostnadsstat, borde till det nyss beräknade beloppet av tullmedel för år 1918 läggas ett mot nämnda utgiftsposter svarande belopp, vilket i tullverkets stat beräknats till 500,000 kronor. Man komme då till ett belopp av i runt tal 82,000,000 kronor.

Nämnda belopp, 82,000,000 kronor, synes man även vid beräkningen för år 1919 kunna antaga såsom en approximativ uppskattning av vad de före kriget gällande tullarna kunna väntas inbringa efter krigets slut. Bland dessa tullar voro emellertid även spannmålstullarna, och bevillningsutskottet vid innevarande års riksdag har (betänkande nr 66, sid. 35) förklarat sig anse, att, även om fred inträder före 1918 års ingång, föga sannolikhet finnes för antagandet, att spannmålspriserna på världsmarknaden komma att berättiga till att sätta ifrågavarande tullar i kraft, åtminstone under någon större del av nämnda år. Då utskottet sålunda icke velat räkna med någon inkomst av spannmålstullarna för år 1918, har utskottet funnit förenämnda belopp, 82,000,000 kronor, böra nedsättas med ett belopp som i det närmaste motsvarar den beräknade inkomsten av spannmålstullarna eller till 70,000,000 kronor.

Ehuru nu förevarande beräkning avser ett senare år, kvarstår givetvis omöjligheten att förutsäga, huruvida omständigheterna kunna komma att påkalla återinförande av spannmålstullar. Vid sådant förhållande vill det förefalla statskontoret som om man lämpligen kunde gå en medelväg och räkna med det belopp, som motsvarar antagandet, att nämnda tullar bliva gällande under halva år 1919, eller således 76,000,000 kronor.»

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

Statskontoret har i detta sammanhang erinrat om vad statskontoret redan i sin skrivelse med inkomstberäkning för år 1918 påpekat, att penningvärdets nedgång visserligen är utan inverkan på de i det föregående beräknade beloppen av tullinkomster, eftersom dessa utgå i proportion till vikten av de förtullade varorna, men att just därför nämnda nedgång i realiteten innebär en sänkning av tullen i förhållande till de förtullade varornas värde.

Chefen för finansdepartementet har till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918 vid beräkningen av de särskilda inkomsttitlarna anfört, att i fråga om tullmedlen kunde ifrågasättas, huruvida, som statskontoret förutsatt, spannmålstullarna kunde sättas i kraft för senare hälften av år 1919. Skulle så icke bliva förhållandet, minskades tullarnas avkastning enligt statskontorets beräkning med 6 miljoner kronor. Departementschefen ansåge det därför tryggast att beräkna inkomsterna av tullmedlen till 70,000,000 kronor.

Med sistnämnda belopp, 70,000,000 kronor, hava tullmedlen uppförts i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Beträffande ifrågavarande inkomsttitel har chefen för finansdepartementet till det i propositionen 459 åberopade statsrådsprotokollet anfört följande.

För en korrigering av inkomstsiffran för tullmedel saknades varje bestämd hållpunkt. Tidpunkten för krigstillståndets avslutande vore i fråga om tullintäkterna av alldeles avgörande betydelse. Den i statsverkspropositionen föreslagna siffran 70 miljoner kronor vore beräknad under förutsättning, att kriget icke fortginge även under år 1919. Därest för nästkommande år tullintäkterna skulle beräknas under den motsatta förutsättningen, kunde man med ledning av erfarenheterna hittills icke våga beräkna inkomsten högre än till ungefär 35 miljoner kronor, i vilket avseende departements-

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

chefen åberopade en av generaltullstyrelsen den 27 maj 1918 avgiven promemoria. Då departementschefen nu i överensstämmelse med den allmänna utgångspunkten för hela budgetförslaget — antagandet att 1919 komme att vara ett fredsår — icke föresloge någon ändrad beräkning av 1919 års tullinkomster, hade han velat uttryckligen betona, att ifrågavarande inkomsttitel kunde komma att utvisa ett mycket betydande underskott.

Berörda promemoria är av följande lydelse:

»Den debiterade tulluppbörden uppgick under år 1917 för de särskilda månaderna till följande belopp:

januari	kronor	4,518,085: 89	
februari	»	3,757,879: 95	
mars	»	3,632,291: 82	11,908,257: 66
april	kronor	3,062,163: 28	
maj	»	3,370,333: 56	
juni	»	3,403,149: 95	9,835,646: 79
juli	kronor	4,418,171: 64	
augusti	»	4,029,951: 28	
september	»	2,884,414: 23	11,332,537: 15
oktober	kronor	3,351,921: 58	
november	»	3,772,320: 19	
december	»	3,500,953: 76	10,625,195: 53
		Summa kronor	43,701,637: 13.

För samma år utgjorde restitutioner en summa av kronor 1,165,944: 76, vadan i rikshuvudboken upptages en inkomst av tullmedel å kronor 42,535,692: 37.

För innevarande år uppgå de debiterade tullmedlen till följande belopp, månadsvis fördelade:

januari	kronor	3,098,374: 06	
februari	»	2,662,118: 72	
mars	»	2,970,871: 97	8,731,364: 75
april	kronor	3,197,318: 72	

Med hänsyn till att någon stegring av tulluppbörden under sommarmånaderna lärer vara att emotse, torde riksstatsinkomsten av tullmedlen för innevarande år kunna beräknas till åtminstone 35,000,000 kronor.

Transport kronor 321,050,000: —

Transport kronor 321,050,000: —

Vad beträffar beräkningen av tullmedlen för år 1919 torde, om man vidhåller det i innevarande års statsverksproposition gjorda antagandet, att världskriget skulle upphöra före ingången av år 1919, icke föreligga anledning att frångå samma beräkning, enligt vilken tullmedlen uppförts i riksstaten med en summa av 70,000,000 kronor. I den mån åter berörda antagande anses icke kunna upprätthållas, torde det vara försiktigast att icke räkna med högre inkomst av tullmedlen än i medeltal 3,000,000 kronor i månaden.»

Utskottet.

Utskottet har från generaltullstyrelsen inhämtat, att debiterade tullmedel för tiden januari—april 1918 utgjorde 11,928,683 kronor 47 öre. För samma tid 1917 utgjorde debiterade tullmedel 14,970,420 kronor 94 öre.

Utskottet vill erinra, att riksdagen i anledning av en motion och i enlighet med bevillningsutskottets förslag beslutat upphäva tullen å kalciumkarbid och bariumkarbid under januari och februari månader 1919. Den minskning i tullinkomster, som härav kan bliva följden, torde icke vara av den betydelse, att densamma bör inverka på förevarande beräkning.

I anslutning till vad departementschefen anfört angående ifrågavarande inkomsttitel får utskottet hemställa,

att tullmedlen må för år 1919 beräknas till..... kronor 70,000,000: —

9:o.

Sockerskatten.

Statskontoret har angående sockerskatten, med erinran att den i budgeten inginge med det debiterade beloppet efter avdrag av avkortningar, i sin förutnämnda skrivelse den 13 december 1917 anfört följande:

Transport kronor 391,050,000: —

Transport kronor 391,050,000: —

»Enligt den av 1905 års lagtima riksdag antagna beskattningen av socker skulle för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid skattesatsen för åren 1909—1911 till 15 öre, för år 1912 till 15 ½ öre och för tiden därefter till 16 öre för kilogram. Från denna höjning undantogs dock det socker, som tillverkades vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt vid den under anläggning varande råsockerfabriken på Öland, för vilket sockerskatten fortfarande intill 1913 års utgång skulle utgå med det gamla beloppet eller 13 öre per kilogram. 1913 års riksdag medgav de förenämnda råsockerfabrikerna ytterligare lindring i sockerskatten och fastställde skattebeloppet för socker från dessa fabriker för tiden intill 1918 års utgång till 12 öre för kilogram.

Enligt verkställda beräkningar utgjorde den årliga sockerkonsumtionen i riket:

år 1901—1902	råsocker	106,004	ton
» 1902—1903	»	107,681	»
» 1903—1904	»	110,824	»
» 1904—1905	»	108,530	»
» 1905—1906	»	118,494	»
» 1907	raffinad	117,525	»
» 1908	»	116,686	»
» 1909	»	99,726	»
» 1910	»	116,826	»
» 1911	»	124,592	»
» 1912	»	126,504	»
» 1913	»	130,307	»
» 1914	»	135,984	»
» 1915	»	151,719	»
» 1916	»	131,548	»

eller för femårsperioden 1912—1916 i medeltal 135,212 ton med en årlig medelökning av 1,261 ton.

Transport kronor 391,050,000: —

Transport kronor 391,050,000: —

Skatten var i 1913 och 1914 års riksstater uppförd med ett belopp av 20,000,000 kronor. På grund av stegring i konsumtionen, vilken i sin mån ansågs främjas av den genom nådiga kungörelsen den 12 september 1913 (Svensk författningssamling nr 216) gjorda nedsättning i tullen för socker, beslöt 1914 års senare riksdag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition skattens upptagande i 1915 års riksstat med ett till 21,500,000 kronor förhöjt belopp, vilket belopp höjdes i 1916 års riksstat till 22,000,000 kronor och i 1917 års riksstat till 24,000,000 kronor, för att i 1918 års riksstat nedsättas till 21,000,000 kronor.

Under januari—november innevarande år hava till fritt bruk utlämnats 94,631 ton. Om under innevarande månad utlämnas lika mycket som under december månad nästlidet år eller 11,726 ton, skulle sammanlagda kvantiteten av till fritt bruk under år 1917 utlämnat socker uppgå till 106,357 ton.

Den i länen debiterade skatten har, enligt meddelande från kontrollstyrelsen, intill nästlidna månads slut utgjort 11,036,308 kronor. Förutsatt att under innevarande månad skatten skulle debiteras med lika stort belopp som under samma månad nästlidet år eller 1,846,131 kronor, skulle årets uppbörd kunna beräknas till 12,882,439 kronor.

Genom tullverket har, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, under januari—november månader innevarande år debiterats sockerskatt med 687,289 kronor. Om motsvarande uppbörd under innevarande månad blir lika stor som under december 1916 eller 39,925 kronor, kommer den genom tullverket debiterade sockerskatten för hela året att uppgå till 727,214 kronor. Lägges detta belopp till det ovan anförda, finner man, att totaluppbörden å ifrågavarande skattetitel kan för innevarande år beräknas till 13,609,653 kronor.»

Från kontrollstyrelsen hade statskontoret erhållit följande, den 7 december 1917 daterade promemoria angående beräkning av sockerskatten för 1918 och 1919:

Transport kronor 391,050,000: —

Transport kronor 391,050,000: —

»Den 1 december 1917 fanns på lager vid samtliga fabriker tillsammans 109 miljoner kilogram socker beräknat som råsocker.

Under förutsättning att tillverkningen av råsocker under december 1917 blir lika stor som under december 1916 eller 26 miljoner kilogram samt att för konsumtionen under innevarande månad åtgå 16 miljoner kilogram, skulle lagerbehållningen den 1 januari 1918 kunna beräknas vara 119 miljoner kilogram. Därav torde 8 miljoner (8.5 miljoner 1916—1917) böra reserveras för sirapstillverkningen under år 1918. Återstå sålunda den 1 januari 1918 för täckande av konsumtionen under sistnämnda år 111 miljoner kilogram råsocker, motsvarande 100 miljoner kilogram raffinad.

Socker av 1918 års skörd blir ej tillgängligt förrän i slutet av november och kan därmed tillgodoses konsumtionen under december 1918, som antages bliva 16 miljoner kilogram råsocker eller 14.4 miljoner kilogram raffinad. Om konsumtionen 1918 sålunda beräknas till 100+14.4 eller 114.4 miljoner kilogram kunna 103 miljoner kilogram beräknas inbringa i skatt (à 16 öre per kilogram) ..... 16,400,000 kronor
samt 11.4 miljoner kilogram (à 12 öre per kilogram) ..... 1,300,000 »
eller tillsammans 17,700,000 kronor
vartill sockerskatten under angivna förutsättningar beräknas för år 1918.

Komma de höjda betpriserna att framkalla ökad betodling, finnes all anledning antaga, att även konsumtionen 1919 skall stiga till vad den var 1914, då den inbringade en skatt av 21 $^1/_4$ miljon kronor.»

Då den del av skatten, som för närvarande utginge efter 12 öre för kilogram, borde från och med år 1919 höjas till 16 öre för kilogram och då behållna inkomsten under år 1914 av förevarande skattetitel, med inräkning av uppbörd genom tullverket, enligt rikshuvudboken uppgick till 21,619,004 kronor, ansåge

Transport kronor 391,050,000: —

Transport kronor 391,050,000: —

statskontoret sig kunna föreslå sockerskattens upptagande i riksstaten för år 1919 med ett till 21,500,000 kronor avrundat belopp.

Förslaget till riksstat upptager jämväl sistnämnda belopp.

I anslutning till en av kontrollstyrelsen den 21 maj 1918 avgiven promemoria har emellertid sockerskatten i den nya inkomstberäkningen upptagits till 15,600,000 kronor.

Berörda promemoria är av följande lydelse:

»För att bedöma, hur stor skatt kan beräknas för 1919 måste man först beräkna, hur mycket socker kan väntas finnas på lager den 1 januari 1919.

Den 1 maj 1918 uppgick inneliggande lager till 84 miljoner kilogram socker. Om utlämningen 1918 äger rum i den omfattning, som ovan beräknats, komma under tiden $^1/_5$—$^{31}/_{12}$ 1918 att förbrukas 82 kilogram råsocker (61 miljoner $^1/_5$—$^{31}/_{10}$, 21 miljoner $^1/_{11}$—$^{31}/_{12}$). Vid årsskiftet skulle sålunda finnas disponibelt 2 miljoner kilogram + skörden hösten 1918. För odling äro anmälda 27,000 hektar. Tillverkningsåret 1916—1917 erhöllos 3.6 ton råsocker per hektar, vilket för hösten 1918 skulle motsvara en skörd av 97 miljoner kilogram råsocker. På grund av knappheten på gödningsämnen och de osäkra förhållandena i övrigt torde man ej böra beräkna skörden till mer än 90 miljoner. För tiden $^1/_1$—$^{31}/_{10}$ 1919 skulle sålunda finnas disponibelt 92 miljoner kilogram råsocker eller ungefär samma kvantitet, som beräknats till utlämning 1918 (30.3 miljoner kilogram $^1/_1$—$^{30}/_4$ + 61 miljoner kilogram $^1/_5$—$^{31}/_{10}$). För november och december månader 1919 har man att tillgå 1919 års skörd och kan utlämningen för dessa månader beräknas lika med utlämningen under samma tid 1918 eller till 21 miljoner kilogram råsocker.

Beräknat för hela året 1919 blir utlämningen 113 miljoner kilogram råsocker (92 + 21) eller i runt tal 100 miljoner kilogram raffinad.

Antages nu, att skattesatserna 16 och 12 öre bliva gällande och att

90 miljoner kilogram debiteras med 16 öre per kilogram vilket gör	14.4 milj. kr.
10 miljoner kilogram debiteras med 12 öre per kilogram vilket gör	1.2 » »
blir den för 1919 beräknade skatten å till fritt bruk utlämnat inhemskt socker	15.6 milj. kr.»

Transport kronor 391,050,000: —

Transport kronor 391,050,000: —

Utskottet. Bevillningsutskottet har inhämtat, att sockerskatt under år 1917 debiterats med 12,722,330 kronor 66 öre och influtit med 14,383,535 kronor 75 öre. Sockerskatten har under januari—april månader 1918 debiterats med 3,528,022 kronor 8 öre och inbetalts med 4,849,827 kronor 68 öre samt för samma tid 1917 debiterats med 4,280,521 kronor 25 öre och inbetalts med 6,850,155 kronor 89 öre.

I proposition nr 240 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker, åsyftande en utsträckning under ytterligare några år av den skattelindring, som nu åtnjutes för den mellansvenska sockerindustriens tillverkningar. Denna proposition har av riksdagen i huvudsak bifallits och har därmed det antagande om skattesatsernas storlek, varpå den i kontrollstyrelsens ovan sist intagna promemoria gjorda beräkningen av sockerskattens belopp under år 1919 grundats, vunnit bekräftelse.

I enlighet med Kungl. Maj:ts i anslutning till sistnämnda beräkning framställda förslag får utskottet hemställa,

att sockerskatten må för år 1919 beräknas till ..... kronor 15,600,000: —

10:o.

Tobaksskatten.

Tobaksskatten är i 1918 års riksstat upptagen till 15,500,000 kronor.

För månaderna januari—oktober 1917 har nu ifrågavarande skatt influtit med ett belopp av 15,985,683 kronor.

Rörande statens inkomst av tobaksmonopolet för

Transport kronor 406,650,000: —

Transport kronor 406,650,000: —

år 1919 har statskontoret åberopat en till statskontoret från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet överlämnad promemoria, i vilken det heter:

»Skulle de nuvarande importförhållandena fortfara även under åren 1918 och 1919, torde icke endast de uppskattningar, som tobaksmonopolet lämnat till statskontoret rörande statens inkomster av tobaksmonopolet för 1918 bliva osäkra utan även statens inkomst från samma källa för 1919 undandraga sig varje uppskattning.

Under år 1917 har importen av tobak visat sig mycket vansklig och har icke kunnat hålla jämna steg med förbrukningen. Emellertid har tobaksmonopolet så pass stora lager av tobak i Sverige, att tillverkningen under 1917 och en del av 1918 är säkerställd, även om en viss begränsning i försäljningskvantiteten måste vidtagas. Skulle däremot någon avsevärd import icke kunna åvägabringas åtminstone under senare delen av 1918, kommer tobaksmonopolets förmåga att tillhandahålla tobaksvaror under 1918 att avsevärt begränsas och tobaksskattebeloppet att i proportion minskas. Skulle kriget fortsätta även under år 1919, är det omöjligt att nu överblicka i vad mån det kan bliva möjligt att förse allmänheten med tobaksvaror och följaktligen att beräkna statens inkomst å tobak.

Kunde man däremot räkna med, att kriget slutade före medio av 1918, och tonnage kunde uppbringas för hemforsling av de kvantiteter tobak, som tobaksmonopolet inköpt och som för dess räkning ligga lagrade på olika ställen utomlands, är det möjligt att göra en uppskattning rörande skatteinkomsterna för 1919.

Enligt i dagarna lämnad uppgift till expeditionschefen i kungl. finansdepartementet torde statsverkets inkomst å tobak under år 1917 komma att uppgå till:

Inbetald tobaksskatt för december 1916	kronor	1,378,072: 91
Inbetald tobaksskatt för januari—september 1917	»	14,476,039: 58
Transport kronor		406,650,000: —

	Transport kronor	406,650,000: —
Uppskattad tobaksskatt för oktober och november 1917	kronor	3,000,000: —
	kronor	18,854,112: 49.
Utdelning å stamaktier i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet för verksamhetsåret 1916, utbetalade 22 maj 1917	»	4,770,000: —
	kronor	23,624,112: 49.
Tull för oarbetad tobak för år 1917	»	4,800,000: —
Tull för arbetad tobak för år 1917	»	925,000: —
	kronor	5,725,000: —.

I ovanstående ingår ej tull för av resande importerad arbetad tobak.

Ovanstående belopp, avrundade, torde kunna godtagas även som uppskattning av vad statens inkomst å tobak skall bliva för år 1919, *under förutsättning att kriget upphör i medio av 1918.*

Därvid torde inkomsten från tobaksskatt kunna avrundas uppåt på grund av den höjning å tobaksvarornas pris, som blir nödvändig att vidtaga med anledning av ökade kostnader för tobak, ingredienser och arbetslöner, även om hänsyn tages till därav betingad minskning i omsättningen.

Däremot bör utdelningen å statens aktier avrundas nedåt på grund av den begränsning i försäljningen, som måste förutsättas bliva nödvändig under första halvåret 1918. Tullen torde däremot anses kunna bliva ungefär lika med den för detta år, 1917, beräknade:

De uppskattade beloppen skulle således bliva:

Tobaksskatt för år 1919	kronor	19,500,000
	Transport kronor	406,650,000: —

	Transport kronor	406,650,000: —
Inkomst å stamaktier för verksamhetsåret 1918	kronor	4,500,000
	kronor	24,000,000
Tull	»	5,700,000.»

Statskontoret hemställde i enlighet härmed, att tobaksskatten i förslaget till 1919 års riksstat måtte upptagas till 19,500,000 kronor.

Så har ävenledes skett.

Enligt det vid propositionen nr 459 fogade statsrådsprotokollet har chefen för finansdepartementet beträffande tobaksskatten anfört följande:

»Inkomsten av tobaksskatt för år 1919 blir liksom tullmedlen i mycket hög grad beroende av krigstillståndets fortvaro och dess verkningar å importen, såsom i en P. M. från tobaksmonopolet framhålles Kan tillförsel av tobak i erforderlig mängd erhållas från utlandet, torde inkomsten av tobaksskatt bliva avsevärt större än i statsverkspropositionen beräknats. Men i motsatt fall är det möjligt, att tobaksskattens avkastning sjunker till en ringa del av det i budgetförslaget upptagna beloppet. Jag anser mig böra framhålla, att även för denna skattetitel ett avsevärt underskott lärer kunna uppstå. Emellertid har jag icke funnit tillräcklig anledning föreligga att nu föreslå förändrad beräkning av ifrågavarande skatt.»

Berörda promemoria från tobaksmonopolet, avgiven den 30 maj 1918, är av följande lydelse:

»Härmed överlämnas begärda uppgifter rörande statens inkomst av tobakshanteringen under år 1918. De *beräknade* uppgifterna äro grundade på efter förhållandena möjligast noggranna beräkningar.

Till riksbanken inlevererad tobaksskatt för januari— april 1918	kronor	7,629,749: 77
Beräknad tobaksskatt för maj—december 1918	»	15,560,000: —
	Transport kronor	406,650,000: —

Transport kronor 406,650,000: —

Influtna tullavgifter januari—april 1918:		
för oarbetad tobak	kronor	1,383,680: —
» bearbetad »	»	650,000: —
Beräknade tullavgifter för maj—december 1918:		
för oarbetad tobak	»	2,140,000: —
» bearbetad »	»	815,000: —
Till riksbanken inbetald utbetalning å stamaktiekapitalet för år 1917	»	4,770,000: —
	Summa kronor	32,948,429: 77.

Härtill komma obetydliga tullavgifter för resandes import av tobaksvaror.

Möjligen måste under senare delen av 1918 ytterligare inskränkningar i expeditionen av tobaksvaror vidtagas, varigenom tobaksskatten skulle minskas, men torde denna minskning komma att motsvaras av den nyligen vidtagna prisförhöjningen å vissa tobakssorter, så att tobaksskatten kommer att bibehållas ungefärligen oförändrad under år 1918.

Beträffande statens inkomst av tobakshanteringen under 1919 är det ännu omöjligt att lämna några uppgifter, då denna inkomst är beroende på tillförseln av tobak. Därest tobak i erforderlig mängd kan erhållas från utlandet, torde för 1919 kunna beräknas ungefärligen eller inemot samma inkomst som för 1918.»

Utskottet. Av styrelse- och revisionsberättelsen över aktiebolaget svenska tobaksmonopolets verksamhet år 1917 framgår, att det för samma år belöpande skattebeloppet utgjort 19,287,867 kronor 68 öre samt att till statskontoret under år 1917 inbetalts:

för december 1916 inklusive fabrikantlicens	kronor	1,378,072: 91
» januari—november 1917	»	17,496,789: 62
	Summa kronor	18,874,862: 53

Enligt vad utskottet därjämte inhämtat från aktiebolaget svenska tobaksmonopolet har i tobaksskatt till riksbanken under år 1918 inlevererats 9,889,957 kronor 41 öre, därav 1,791,078 kronor 6 öre utgjorde för december 1917 upplupen skatt och återstoden, 8,098,879

Transport kronor 406,650,000: —

Transport kronor 406,650,000: —

kronor 35 öre, för tiden januari—april 1918 upplupen skatt.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande beräkning, hemställer

att tobaksskatten måtte för år 1919 beräknas till ..... 19,500,000: —

Beträffande nedan under nr 11:o—14:o upptagna bevillningar skall utskottet längre fram i detta betänkande göra hemställan i ett sammanhang.

11:o.

Brännvinstillverkningsskatt.

Statskontoret har uppgivit, att brännvinstillverkningen i riket har utgjort:

år 1912	liter	41,744,395
» 1913	»	45,244,045
» 1914	»	38,791,008
» 1915	»	26,997,834
» 1916	»	28,820,574

eller i medeltal för dessa fem år 36,319,571.

Beträffande tillverkningsskatten har statskontoret meddelat följande översikt för femårsperioden 1912—1916:

	Influten skatt	Avkortningar och restitutioner	Statsverket behållet
år 1912	24,211,832	1,565,766	22,646,066
» 1913	23,791,111	1,501,654	22,289,457
» 1914	22,203,575	1,468,781	20,734,794
» 1915	23,563,565	1,396,822	22,166,743
» 1916	18,804,589	1,474,228	17,330,361

Med förmälan att kontrollstyrelsen enligt en statskontoret tillhandakommen promemoria beräknat till-

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

verkningsskatten för år 1918 till 5,950,000 kronor och för år 1919 till 16,000,000 kronor, har statskontoret hemställt, att brännvinstillverkningsskatten måtte i 1919 års riksstat upptagas med sist angivna belopp.

Chefen för finansdepartementet har, enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918, ansett, att man med hänsyn till de inskränkningar, som sannolikt komme att råda i fråga om brännvinstillverkningen, icke borde beräkna avkastningen av denna skattetitel för år 1919 till mera än 10,000,000 kronor.

Sistnämnda belopp har ock ingått i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

12:o.

Brännvinsförsäljningsmedel.

Statskontoret har, med erinran att brännvinsförsäljningsmedlen, enligt den lydelse 25 § i gällande förordning angående försäljning av brännvin erhållit genom förordningen den 18 juli 1913 (Svensk författningssamling nr 197), numera tillfalla statsverket, samt att de med ett belopp av 4,000,000 kronor upptagits i 1918 års riksstat bland »egentliga statsinkomster», under avdelningen »tullar och acciser», vidare meddelat, att brännvinsförsäljningsmedlen för nedannämnda år uppgått till följande belopp:

år 1910	kronor	16,831,708
» 1911	»	19,051,380
» 1912	»	19,426,838
» 1913	»	19,379,662

eller i medeltal för dessa fyra år 18,672,397 kronor.

Åren 1915 och 1916 utgjorde den behållna inkomsten av denna titel respektive 17,012,176 och 18,301,733 kronor.

Då kontrollstyrelsen föreslagit, att ifrågavarande

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

medel, i likhet med för år 1918 måtte för år 1919 beräknas till 4,000,000 kronor, har statskontoret hemställt, att brännvinsförsäljningsmedlen måtte i riksstaten för år 1919 upptagas till 4,000,000 kronor.

Med sistnämnda belopp hava ifrågavarande medel ock upptagits i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

13:o

Maltskatten.

Under femårsperioden 1912—1916 har statsverket av denna skattetitel haft följande behållna inkomst:

år 1912	kronor	4,913,094
» 1913	»	5,236,867
» 1914	»	5,473,469
» 1915	»	5,469,331
» 1916	»	5,843,562.

Statskontoret, som approximativt beräknat 1917 års uppbörd av maltskatt till 3,781,435 kronor, har hemställt, att denna skattetitel måtte i riksstaten för år 1919 upptagas med 3,000,000 kronor.

Med sistnämnda belopp har också titeln i fråga blivit i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat uppförd.

14:o.

Punschskatten.

Denna skatt, vilken utgår med 60 öre för varje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 årens riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats även för arrak och rom, höjdes beräkningen för år 1907 till 1,500,000 kronor, med vilket belopp titeln sedermera

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

varit i 1909—1912 årens riksstater uppförd. På grund av inkomsttitelns jämna stegring föreslog statskontoret i sina underdåniga utlåtanden angående inkomstberäkning för åren 1913, 1914, 1915 och 1916, att titeln måtte upptagas med förhöjda belopp, nämligen för 1913 med 1,700,000 kronor, för 1914 med 1,800,000 kronor, för 1915 likaledes med 1,800,000 kronor och för 1916 med 2,000,000 kronor, vilka förslag blevo av Kungl. Maj:t och riksdagen bifallna. För år 1917 var skatten upptagen i förslaget till riksstat med oförändrat belopp, men då inkomsten syntes vara i stigande höjdes beräkningen av riksdagen till 2,300,000 kronor. På grund av en av kontrollstyrelsen under våren 1917 gjord beräkning är skattetiteln i riksstaten för år 1918 upptagen med ett till 1,200,000 kronor sänkt belopp.

Skatten inflöt

år 1912	med	kronor	1,838,119
» 1913	»	»	1,956,992
» 1914	»	»	2,239,522
» 1915	»	»	2,140,299
» 1916	»	»	2,146,389.

I sin ovannämnda skrivelse har statskontoret hemställt, att punschskatten måtte i 1919 års riksstat upptagas med samma belopp som i riksstaten för år 1918 eller 1,200,000 kronor.

Sistnämnda belopp har också ingått i Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen intagna förslag till riksstat.

Angående förenämnda under punkterna 11:o—14:o omnämnda inkomsttitlar, nämligen *brännvinstillverkningsskatt, brännvinsförsäljningsmedel, maltskatt* och *punschskatt*, har chefen för finansdepartementet till det vid propositionen nr 459 fogade statsrådsprotokollet anfört följande:

»Beträffande statsverkets inkomster av rusdrycksmedel är det uppenbart, att de i budgetförslaget intagna

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

posterna böra genomgående förminskas, med undantag för brännvinsförsäljningsmedlen. Jag har icke någon erinran att göra mot de av kontrollstyrelsen utförda, i en P. M. återgivna beräkningarna. Jag föreslår alltså, att följande poster upptagas till nedannämnda belopp i riksstaten, nämligen

brännvinstillverkningsskatt	2,800,000	kronor
brännvinsförsäljningsmedel	6,000,000	»
maltskatt	500,000	»
punschskatt	1,000,000	» .»

Berörda promemoria, avgiven den 21 maj 1918, är, såvitt angår nu ifrågavarande skatter, av följande lydelse:

»A. *Brännvinstillverkningsskatt.*

Brännvinstillverkningsskatten inflöt med avdrag för restitutioner:

år 1913 med	22,289,456	kronor
» 1914 »	20,734,793	»
» 1915 »	22,166,743	»
» 1916 »	17,330,360	»
» 1917 » approximativt	4,668,913	» .

I 1918 års riksstat är skatten beräknad till 8,225,000 kronor och i förslaget till 1919 års riksstat till 10,000,000 kronor.

Då emellertid anledning föreligger att antaga, att annan tillverkning av brännvin än vid jästfabriker och sulfitfabriker under tillverkningsåret 1918—1919 kommer att inställas, äro de gjorda beräkningarna icke numera hållbara.

Under erinran därom, att med hänsyn till de ovissa förhållandena i fråga om brännvinstillverkning och brännvinsförsäljning synnerligen stora svårigheter möta för en tillförlitlig inkomstberäkning på detta område, anser dock kontrollstyrelsen sig kunna, under förutsättning att någon större rubbning uti nu rådande förhållanden icke kommer att äga rum, uppskatta förbrukningen av beskattat brännvin under åren 1918 och 1919 på följande sätt.

Vid ingången av år 1918 funnos på brännerinederlag och allmänna brännvinsnederlag utom sulfitsprit omkring 6,700,000 liter brännvin à 50 procent. Tillverkningen av brännvin vid jästbrännerierna torde med ledning av tillverkningssiffrorna för föregående år få beräknas till 3,800,000 liter à 50 procent.

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

Den under innevarande år disponibla tillgången torde därför få beräknas till 10,500,000 liter. För att erhålla den under året förbrukade myckenheten beskattat brännvin torde emellertid nyssnämnda kvantitet böra minskas *dels* med 1,700,000 liter brännvin à 50 procent, för vilka skatt på grund av denaturering restitueras, *dels* med 4,500,000 liter, som enligt vad hittills föreskrivits skola ligga som reserv för oförutsedda behov. Förbrukningen under år 1918 skulle alltså uppgå till 4,300,000 liter beskattat brännvin à 50 procent. Efter en tillverkningsskatt av 65 öre för liter skulle alltså för nyssnämnda myckenhet till statsverket inflyta såsom behållen inkomst i runt tal 2,800,000 kronor.

Med tillämpande av liknande beräkningsgrunder för år 1919 och under förutsättning att den tillgängliga reserven under samma år minskades med 1,500,000 liter, skulle förbrukningen av beskattat brännvin à 50 procent för nämnda år uppgå till 3,600,000 liter à 50 procent, för vilken myckenhet såsom behållen inkomst till statsverket skulle inflyta 2,340,000 kronor. Då det emellertid icke torde vara uteslutet, att under loppet av hösten 1919 sådana förändrade förhållanden kunna hava inträtt, att en, om ock ringa brännvinstillverkning vid andra brännerier än jäst- och sulfitspritfabriker kan äga rum, synes brännvinstillverkningsskatten under år 1919 kunna beräknas till samma belopp, som enligt vad här ovan angivits beräknas inflyta under år 1918, eller 2,800,000 kronor.

Kontrollstyrelsen anser alltså, att brännvinstillverkningsskatten för vartdera av åren 1918 och 1919 bör beräknas till 2,800,000 kronor.

B. *Maltskatten.*

Maltskatten inflöt med avdrag för restitutioner:

år 1913 med	5,236,867	kronor
» 1914 »	5,473,469	»
» 1915 »	5,469,331	»
» 1916 »	5,843,562	» .

I 1918 års riksstat är skatten beräknad till 3,000,000 kronor och i förslaget till 1919 års riksstat likaledes till 3,000,000 kronor.

På grund av de inskränkningar, som numera äro pålagda maltförbrukningen, är tillverkningen av maltdrycker även vid de skattepliktiga bryggerierna begränsad till svagdricka. Enär jämlikt 8 § i maltdryckstillverkningsförordningen, sådant nämnda stadgande lyder enligt förordningen den 25 juni 1917, restitution av skatt, efter fjorton öre för kilogram räknat, må åtnjutas

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

vid skattepliktigt bryggeri för det under nästföregående kvartal omedelbart till svagdricka använda malt, dock icke till högre belopp än att den återstående skatten uppgår till minst det i 5 § stadgade medeltal, kunna de skattepliktiga bryggerierna numera, i motsats mot vad tidigare varit fallet, göra anspråk på restitution av skatten för malt använt till allt tillverkat svagdricka — d. v. s. under nuvarande förhållanden praktiskt sett för allt malt. Statsverkets inkomst av maltdryckstillverkningen utgör därför allenast dels sex kronor per dygn under den tid, maltkrossning äger rum, dels skillnaden mellan det per kilogram malt faktiskt erlagda skattebeloppet — 17, 20 eller 23 öre allt efter olika tillverkningsklasser — och det belopp av 14 öre per kilogram malt, för vilket restitution erhålles. Berörda inkomst torde numera icke kunna beräknas till mera än omkring 40,000 kronor i månaden eller i runt tal 500,000 kronor för år.

Så länge nu gällande inskränkningar i maltdryckstillverkningen fortfara, torde därför maltskatten icke böra beräknas till mera än 500,000 kronor för år.

C. *Brännvinsförsäljningsmedlen.*

I 1918 års riksstat äro brännvinsförsäljningsmedlen beräknade till 4,000,000 kronor. Enligt kontrollstyrelsen tillhandakomna uppgifter hava brännvinsförsäljningsbolagen såsom vinst till statsverket under innevarande år inlevererat omkring 7,930,000 kronor, vartill kommer försäljningsavgifter till ett belopp av omkring 250,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså statens inkomst av dessa medel innevarande år uppgå till 8,180,000 kronor.

I förslaget till 1919 års riksstat äro dessa medel beräknade till 4,000,000 kronor. Då med hänsyn till vinstresultatet av brännvinsförsäljningen under år 1917 statsverkets inkomster av ifrågavarande försäljning under år 1918 kunna beräknas högre än vad som ägt rum i förslaget till riksstat för år 1919, men hänsyn bör tagas till den omläggning av rusdrycksförsäljningen, som kommer att äga rum med utgången av innevarande år och för vilken bolagen torde få vidkännas vissa organisationskostnader, synes den av brännvinsförsäljningsbolagens verksamhet under år 1918 härflytande och i början av år 1919 redovisade vinsten icke böra beräknas till mera än 6,000,000 kronor. De förut till statsverket inflytande försäljningsavgifterna komma på grund av den nya rusdrycksförsäljningsförordningen icke vidare att utgå med innevarande års utgång.

Transport kronor 426,150,000: —

Transport kronor 426,150,000: —

D. *Punschskatt.*

Punschskatten, som under åren 1915 och 1916 lämnade en inkomst av något mer än 2,100,000 kronor, inflöt under år 1917 med omkring 1,000,000 kronor.

I 1918 års riksstat och i förslaget till 1919 års riksstat är punschskatten beräknad till samma belopp eller 1,200,000 kronor för vardera året.

Under framhållande av svårigheterna att under nuvarande ovissa förhållanden beräkna skatten för denna dryck, vars tillverkning är beroende på tillgången av socker, arrak och sprit, anser kontrollstyrelsen försiktigheten bjuda, att punschskatten för år 1919 icke upptages till högre belopp än vad som av denna skatt influtit under år 1917 eller 1,000,000 kronor.»

Med de av departementschefen i enlighet med kontrollstyrelsens beräkningar föreslagna beloppen hava nu ifrågavarande fyra skatter upptagits i den nya inkomstberäkningen.

Utskottet.

Brännvinstillverkningsskatt.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat har brännvinstillverkningen under år 1917 uppgått till 9,417,992.9 liter. Under januari—april 1918 har brännvinstillverkningen uppgått till 3,083,279.4 liter.

Enligt av utskottet inhämtade upplysningar har brännvinstillverkningsskatten år 1917 debiterats med 4,285,551 kronor 47 öre, och utgjorde efter avdrag för avkortningar och restitutioner det statsverket behållna beloppet 2,913,213 kronor 91 öre. Under januari—april 1918 hava influtit 1,285,900 kronor 91 öre. För samma månader 1917 utgjorde brännvinstillverkningsskatten 3,313,779 kronor 87 öre.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot det av Kungl. Maj:t numera föreslagna beloppet, hemställer sålunda,

att brännvinstillverkningsskatten
må för år 1919 beräknas till kronor 2,800,000: —

Transport kronor 428,950,000: —

Transport kronor 428,950,000: —

Brännvinsförsäljningsmedel.

Enligt vad utskottet från kontrollstyrelsen inhämtat hava brännvinsförsäljningsmedlen uppgått till

år 1916 ..... kronor 14,272,621: 77
» 1917 ..... » 8,138,113: 79

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts numera gjorda beräkning av denna bevillning, hemställer,

att brännvinsförsäljningsmedlen må för år 1919 beräknas till kronor 6,000,000: —

Maltskatten.

Utskottet har inhämtat, att under år 1917 maltskatten debiterats med 3,469,140 kronor 61 öre och att den behållna inkomsten utgjort efter avdrag av avkortningar och restitutioner 3,086,085 kronor 38 öre. Under januari—april 1918 har maltskatt debiterats med 345,883 kronor 25 öre under det att skatten för samma månader 1917 debiterats med 1,766,371 kronor 90 öre.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot den i propositionen nr 459 upptagna beräkningen av denna bevillning hemställer,

att maltskatten må för år 1919 beräknas till ..... kronor 500,000: —

Punschskatten.

Utskottet har från generalpoststyrelsen inhämtat att uppbörden av punschstämplar under januari—april månader 1918 utgjort 381,321 kronor, under det uppbörden för samma tid 1917 utgjorde 417,167 kronor 30 öre.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts numera gjorda beräkning av denna bevillning, hemställer,

Transport kronor 435,450,000: —

Transport kronor 435,450,000: —

att stämpelavgiften för försäljning av punsch, arrak och rom för år 1919 må beräknas till..... kronor 1,000,000: —

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1919 äro bevillningarna — utom postbevillningen — tillika med inkomsttitlarna *mantalspenningar* och *prästerskapets till statsverket indragna tionde* uppförda under rubriken »A. Egentliga statsinkomster. I. Skatter.» I den uti propositionen nr 459 föreslagna nya inkomstberäkningen är under samma rubrik upptagen en ytterligare inkomsttitel, nämligen *royalty för malmbrytning i Luossavara.* Under förutsättning ej mindre att riksdagen godkänner bevillningsutskottets ovan intagna förslag än även att inkomsttitlarna mantalspenningar, prästerskapets till statsverket indragna tionde och royalty för malmbrytning i Luossavara i riksstaten uppföras med de av Kungl. Maj:t föreslagna beloppen, resp. 850,000 kronor, 1,431,000 kronor och 350,000 kronor, kommer totalsumman under berörda rubrik skatter i den av riksdagen beslutade riksstaten att uppgå till 439,081,000 kronor.

15:o.

Postmedlen.

I Kungl. Maj:ts förslag till riksstat för år 1919 återfinnas, liksom i riksstaten för innevarande år, postverkets inkomster under rubriken »B. Inkomster av statens produktiva fonder. I. Statens affärsverksamhet.» Under nämnda rubrik har såsom inkomstsiffra utförts *överskottet* mellan postverkets bruttoinkomster och driftkostnader, och postmedlen upptagas alltså numera i riksstaten till beräknad *netto*inkomst och icke, såsom före år 1912 varit fallet, till beräknad bruttoinkomst.

I fråga om postverket utvisade 1918 års inkomststat följande siffror:

inkomster *bevillning*.....	34,900,000 kronor
driftkostnader	28,900,000 »
överskott	6,000,000 kronor.

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

Generalpoststyrelsen har i skrivelse med förslag till beräkning av postverkets inkomster för år 1919 anfört bland annat följande:

»Postverkets sammanlagda inkomster för år 1917 äro i riksstaten upptagna till 30,240,000 kronor. Härav äro 28,710,000 kronor av generalpoststyrelsen beräknade att falla på den inrikes rörelsen.

Första halvåret 1917 hava emellertid inkomsterna på den *inrikes* rörelsen uppgått till så högt belopp som i runt tal 17,096,000 kronor. Detta innebär en ökning i förhållande till samma halvår nästföregående år av ej mindre än 13.05 procent. Motsvarande ökning under åren 1907—1916 har utgjort

år	ökning i %	år	ökning i %
1907	7.04	1912	6.65
1908	1.52	1913	3.96
1909	3.47	1914	7.55
1910	3.18	1915	2.96
1911	8.92	1916	9.46
		medeltal	5.47.

Det är således en alldeles osedvanlig hög ökning i inkomster under första halvåret 1917, högre än man haft någon som helst anledning förmoda vid avgivande av föregående förslag till inkomstberäkning.

En närmare undersökning av vad som förorsakat denna ökning har givit till resultat, att det ofantliga allmänna uppsving, som ägt rum å handelns och industriens område, övat ett synnerligen stort inflytande på postsamfärdselns stegring. Enbart nybildningar av bolag, nya aktieemissioner o. d. hava tillfört postverket betydande portobelopp.

Särskilt har dock paketrörelsen ökats. Generalpoststyrelsen tillåter sig i sådant hänseende allenast omförmäla, hurusom vid paketavdelningen vid postkontoret Stockholm 1 frankoteckensuppbörden, som utgjort

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

år 1914	kronor	257,600
» 1915	»	639,700
» 1916	»	936,580

under de 5 första månaderna 1917 stigit till 539,000 kronor och således kan för hela året 1917 beräknas komma att uppgå till omkring 1,300,000 kronor.

På grund av de svårigheter världskriget lagt i vägen för det direkta varuutbytet mellan olika länder sändas stora mängder varor till vårt land, vilka varor härstädes ompackas och såsom postpaket sändas till andra länder. Förut hava dylika varuförsändelser kunnat befordras i transit genom Sverige, det vill säga utan ompackning här i landet.

Vad dessa s. k. reexportpaket beträffar kommer emellertid med all säkerhet, då världskriget en gång upphör, den ökning av paketrörelsen, som av sådan anledning uppstått, att bortfalla, i det att då denna varuförsändning säkerligen nästan omedelbart kommer att söka sig andra befordringsvägar och befordringssätt.

En annan faktor av betydelse utgöres av portoinkomster från de organisationer, vilka upprättats för att lindra kristidens tryck såsom folkhushållningskommissionen m. fl. Även dessa organisationer tillföra postverket betydande portoinkomster.

Även om det kan beräknas, att den rådande knappheten på förnödenheter i åtskilliga fall kommer att fortfara någon tid efter krigets slut och således ifrågavarande organisationer ytterligare en tid framåt fungera, torde desamma dock så småningom komma att avvecklas och inkomsterna till följd av kristidsinstitutionerna successivt minskas.

Efter världskrigets utbrott har en mängd utländska affärsmän, tillhörande båda de krigförande maktgrupperna, flyttat till landet och driva härstädes omfattande affärsverksamhet, som medför en avsevärd inkomstökning för postverket. Antagligt är att, när fredstillståndet en gång inträder, största delen av dessa personer åter

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

kommer att lämna landet, då motsvarande minskning av postuppbörden inträder.

För en normal 10-årsperiod visar det sig att ökningsprocenten under första halvåret i jämförelse med samma halvår nästföregående år är ungefär enahanda som under andra halvåret i jämförelse med andra halvåret föregående år.

För den sista 5-årsperioden ställer sig ökningsprocenten, för helt år räknat, beträffande inrikesrörelsen, sålunda

år 1912	5.94
» 1913	4.16
» 1914	3.60
» 1915	6.22
» 1916	9.56.

Under de ovissa förhållanden, som nu äro rådande, torde emellertid försiktigheten bjuda att icke räkna med så hög procentuell ökning för andra halvåret som för första halvåret.

Generalpoststyrelsen anser sig icke kunna tillråda, att inkomstökningen för senare halvåret 1917 beräknas högre än 10 procent å de faktiska inkomsterna under andra halvåret 1916, vilka till följd av förhållanden i samband med kristiden uppgått till betydligt högre belopp än som beräknats, nämligen till ej mindre än till 15,065,940 kronor. Med den sålunda angivna procentökningen skulle inkomsterna under andra halvåret 1917 uppgå till 16,570,000 kronor.

För hela året 1917 anser generalpoststyrelsen alltså inkomsterna nu kunna beräknas komma att uppgå till i avrundat tal 33,660,000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till de vid avgivande år 1915 av förslaget till inkomstberäkning för år 1917 upptagna belopp, 28,710,000 kronor, av omkring 5,000,000 kronor.

Till det sålunda beräknade inkomstbeloppet för hela år 1917 bör emellertid läggas ytterligare ett belopp med anledning därav att från och med den 1 juli 1917

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

inrikes paketportot blivit höjt. En på sin tid inom generalpoststyrelsen verkställd utredning har givit till resultat, att denna förhöjning, så vitt i förväg kan bedömas, skulle medföra en inkomstökning av ungefär 750,000 kronor för år, således för andra halvåret 1917 omkring 375,000 kronor. Samtliga inkomsterna av den inrikes rörelsen för hela året 1917 böra sålunda kunna beräknas till 34,000,000 kronor, det vill säga en ökning av ungefär 12 procent i förhållande till de verkliga inkomsterna under år 1916.

Under nu rådande förhållanden är det givetvis synnerligen vanskligt för att icke säga omöjligt att med någon större grad av exakthet i närvarande stund kunna kalkylera postverkets inkomster för vare sig år 1918 eller år 1919, för vilket sistnämnda år det nu gäller att uppgöra inkomstberäkning.

Styrelsen har visserligen sökt att, i den mån så varit möjligt, verkställa utredningar i fråga om de inkomstbelopp, som skulle kunna påräknas. Även om man, under förutsättning att kriget kommer att fortvara en del av år 1918, skulle våga att räkna med en jämförelsevis hög inkomstsiffra för första halvåret 1918, lärer man, å andra sidan, av försiktighetsskäl böra stanna vid en avsevärt lägre inkomstsiffra för andra halvåret 1918. Och generalpoststyrelsen föranlåtes desto mer intaga en dylik ståndpunkt, som man *dels* givetvis nu icke kan bedöma, huru — vare sig kriget fortfar eller slutar under år 1918 — de allmänna förhållandena och därav beroende inkomster för postverket komma att ställa sig och *dels* under alla omständigheter, åtskilliga av de förhållanden, som, enligt vad ovan antytts, förorsakat de betydande inkomstökningarna under 1917 och därförut ända sedan andra halvåret 1915, måste beräknas så småningom och åtminstone när kriget en gång slutar komma att bortfalla och mera normala förhållanden inträda.

Styrelsen anser sig för sin del icke kunna tillstyrka, att inkomsterna för år 1918 beräknas högre än 6 procent å det upptagna betydligt ökade inkomstbeloppet för år

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

1917 eller till i runt tal 36,000,000 kronor. Längre vill det synas styrelsen, som man, med iakttagande av tillbörlig försiktighet, icke bör gå.

Vad härefter slutligen beträffar inkomsterna av inrikesrörelsen för år 1919, gäller i huvudsak detsamma, som ovan sagts i fråga om samma inkomster för år 1918. Med nu kända förhållanden lärer man icke kunna komma ökningen i inkomstsiffran närmare än att kalkylera den till högst samma procent, som beräknats för år 1918 eller 6 procent, och detta så mycket hellre som inkomstökningarna för både år 1918 och år 1919 beräknas även å inkomster, som, enligt vad förut är sagt, äro mera tillfälliga och förorsakade av kriget. Det låter mycket väl tänka sig, att den inkomstsiffra, som därav framgår, kan bliva för låg, men det låter också lika väl tänka sig, att den i verklighet kommer att visa sig bliva för hög.

Dessutom torde man, som generalpoststyrelsen i liknande sammanhang förut framhållit, vid så stora summor, som det nu är fråga om, näppeligen kunna påräkna, att inkomsterna allt framgent skola ökas med lika hög procent, som då summorna voro lägre.

Under antagande av en ökning av 6 procent, skulle inkomstbeloppet av den inrikes rörelsen under år 1919 kunna beräknas till i runt tal 38,200,000 kronor.

Postverkets inkomster av *utrikes rörelsen* utgöras av:

1) befordringsavgifter för värdeförsändelser från utlandet samt avgiftsandelar för postanvisningar från utlandet,

2) avgifter för brev, som i transit genom Sverige försändas till och från främmande länder, samt

3) e. o. uppbörd, avseende eventuell vinst å skillnaden mellan de kurser, efter vilka postanvisningar, adresserade till främmande länder, i Sverige inbetalats, och de växelkurser, som vid likviderande av de i följd av denna rörelse uppkommande skulder till utlandet varit gällande.

Befordringsavgifterna för värdeförsändelser, huvud-

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

sakligen postpaket från utlandet, till vilka även räknas i transit befordrade sådana, och avgiftsandelarna för postanvisningar från utlandet hava enligt postverkets huvudbok för år 1916 utgjort ..... kronor 1,975,300
varemot utgifterna till utlandet för dylika försändelser uppgingo till ... » 1,229,600

Postverkets inkomst i detta hänseende utgjorde således ..... kronor 745,700

Motsvarande inkomst för de närmast föregående åren uppgick

år 1913 till	kronor	597,900
» 1914 »	»	542,500
» 1915 »	»	1,078,300

Ifrågavarande inkomst har alltså för år 1916 minskats med icke mindre än 332,600 kronor. Det har visat sig, att postverkets inkomster i detta hänseende på senare tid alltmera nedgått. För första kvartalet 1916 utgjorde denna inkomst netto 185,600 kronor, men för första kvartalet 1917 endast netto 13,600 kronor.

Detta förhållande har sin orsak däri, att, då förut stora mängder paket sändes från England, Frankrike och Amerika till Ryssland och Finland i transit genom Sverige, dessa försändelser numera hava nästan helt och hållet upphört. De flesta från utlandet hit inkommande och för östra Europa avsedda paketförsändelser äro nu adresserade till emottagare i Sverige, vilka sedan omexpediera paketen, som då här beläggas med svenska frimärken, i följd varav avgiften för dessa paket redovisas i frimärksuppbörden.

Med hänsyn till inkomsten under första kvartalet 1917 anser generalpoststyrelsen, att för denna del av utrikes rörelsen för hela året 1917 icke nu kan beräknas större inkomst än 200,000 kronor, vilket i förhållande till samma inkomst år 1916 skulle innefatta en minskning av 545,700 kronor.

För vartdera av åren 1918 och 1919 torde ena-

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

handa inkomst, därest mera normala förhållanden inträda, kunna beräknas till 300,000 kronor.

Inkomsterna för brev i transit genom Sverige utgjorde enligt postverkets beslut för

år 1916	kronor	129,000
och utgifterna för transit	»	70,700
i följd varav uppkommit å denna titel en inkomst av	kronor	58,300

Transitersättningarna rörande brevpostförsändelser för såväl en del av år 1914 som hela åren 1915 och 1916 äro ännu till största delen oreglerade. På grund av det pågående världskriget har Sverige blivit ett genomgångsland för postförsändelser mellan västra Europa och Ryssland samt därbortom belägna länder. Den statistik av maj 1913, som enligt internationella postkonventionen skulle gälla för beräknandet av transitavgifterna under åren 1914—1919, har under sådana förhållanden blivit fullkomligt missvisande. Överenskommelser angående ersättningen till svenska postverket för denna transit hava hittills kunnat träffas endast med några få länder.

Huruvida och i vilken mån inkomster för brevtransit verkligen komma att inflyta, är beroende på om de respektive ländernas postförvaltningar godkänna en beräkning av transitersättningen enligt de befordrade posternas vikt eller icke. Och under alla förhållanden beror postverkets inkomst jämväl på huruvida Sverige vid erhållande av gottgörelse från de främmande postverken får beräkna sig ersättning i francens guldvärde eller måste godtaga växelkursen å francs, som för närvarande med omkring 30 procent understiger guldvärdet. Om tolkningen av konventionens bestämmelse i detta avseende hava nämligen olika meningar framkommit.

Emellertid synes ingen sannolikhet förefinnas för att nu ifrågavarande mellanhavanden skola kunna hinna regleras under år 1917. Generalpoststyrelsen hyser likväl förhoppning att kunna få denna sak avgjord så

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

pass snart, att åtminstone en del av det inflytande beloppet kan upptagas i bokslutet för år 1918.

Med anledning av vad sålunda förekommit anser generalpoststyrelsen, att såväl för år 1918 som för år 1919 bör kunna beräknas inflyta transitersättning för gångna tider till ett belopp av omkring 1,500,000 kronor per år.

Svenska postverkets vinst å kursskillnader har uppkommit därigenom, att postverket vid emottagandet av postanvisningar till utlandet hållit inbetalningskursen något högre än börskursen, vilket åter föranletts därav, att de till utländska postverk uppkommande skulder för de sålunda utställda postanvisningarna icke kunna likvideras, förr än flera månader förflutit efter postanvisningarnas utställande. Genom växelkursernas ständiga nedgång hava nämnda likvider kunnat ske mot betydligt lägre kurser än som gällt vid postanvisningarnas utställande. En ytterligare nedgång i växelkurserna synes icke kunna påräknas allt framgent. Tvärtom är det antagligt, att, ju närmare kriget nalkas sitt slut och ännu mera under tiden därefter, kurserna komma att stiga för att slutligen bliva normala. Förut har vid reglerandet av mellanhavandena med utländska postverk i allmänhet förfarits på det sätt, att det mindre fordringsägande landets tillgodohavande förvandlats till det större fordringsägande landets mynt efter en överenskommen fast kurs, varefter det återstående saldot gäldats medelst växel eller med kontanta medel. Då det visat sig, att detta förfaringssätt under nu rådande förhållanden kunde medföra stora förluster för det ena eller andra landet, har man måst övergå till ett annat system, nämligen det, att vartdera landet gottgör det andra landet hela det belopp, som av detta land utbetalats för postanvisningar från det andra landet under en viss period, månad eller kvartal, s. k. bruttolikvider. Härigenom kunna kursförluster i möjligaste mån undvikas.

Såsom ovan berörts dröjer det likväl en lång tid

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

innan räkning å inlösta postanvisningar kan inkomma från utlandet, i allmänhet flera månader efter postanvisningarnas utställande i Sverige. Då växelkurserna nu alltjämt sjunkit, har därigenom för postverket uppkommit ej obetydliga vinstbelopp. Men om, såsom antagligt är, växelkurserna komma att stiga, kommer postverket att vid likviderna till utlandet få vidkännas en förlust, motsvarande skillnaden mellan den inbetalningskurs, som gällt för postanvisningarna, och den växelkurs, efter vilken likviden långt senare verkställes. Och ju hastigare växelkursen stiger, desto större blir förlusten. På detta sätt kan en betydlig del av den redan intjänta kursvinsten komma att motvägas av framtida förluster.

Då det synes finnas skäl för det antagande, att växelkurserna — tyska, franska och engelska — snart nog nedgått till minimum, torde för åren 1918 och 1919 någon kursvinst icke kunna påräknas.

Såsom generalpoststyrelsen förut haft tillfälle framhålla, har postverket på grund av de genom kriget inträdda förhållandena haft och har fortfarande att i en synnerligen stor utsträckning befordra krigsfångepaket och krigsfångepostanvisningar mellan vissa av de krigförande länderna. Enligt internationella postkonventionens bestämmelser äro dessa försändelser fritagna från alla postavgifter såväl i avgångs- och adressland som i förmedlande länder. Denna rörelse har för svenska postverket medfört högst avsevärda utgifter, särskilt för de stora paketposternas transport med järnväg eller ångfartyg. Även om det icke torde kunna påräknas att för dessa försändelser erhålla samma gottgörelse som för befordran av vanliga postpaket och postanvisningar, har generalpoststyrelsen dock vågat antaga, att någon ersättning åtminstone för ifrågavarande paketförsändelsers befordran skall komma att gäldas av vederbörande främmande postverk och styrelsen har därför också i det den 28 september 1916 avgivna förslaget till beräknande av postverkets inkomster år 1918 för

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

denna befordran upptagit en inkomst av 1,000,000 kronor. Under förutsättning att världskriget upphört under år 1918, kan för år 1919 icke påräknas någon inkomst på grund av krigsfångepostutväxlingen.

Enligt vad av det ovan anförda framgår, skulle postverkets inkomster av den utrikes rörelsen för år 1919 kunna beräknas utgöra 1,800,000 kronor.

Vidkommande slutligen det belopp av postverkets allmänna driftkostnader under år 1917, som kan beräknas falla på stämpelväsendets handhavande och som ersättes postverket av det å sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till stämpelomkostnader, har generalpoststyrelsen ansett sig böra föreslå förhöjning.

Stämpelgöromålen vid postkontoren hava nämligen under år 1917 ökats högst väsentligt i förhållande till år 1916. Denna ökning framgår av efterföljande tabell.

Stämpeluppbörden vid postkontoret under nedanstående månader:

År	Januari	Februari	Mars	April
1916	554,072 34	611,606 62	634,386 85	743,252 35
1917	1,309,858 42	835,684 20	1,178,307 67	1,422,265 57

År	Maj	Juni	Juli
1916	792,831 39	811,517 35	786,012 75
1917	1,409,911 79	814,064 72	972,460 64

Efter ikraftträdandet den 1 juli 1917 av nådiga förordningen den 19 juni 1917 om vissa ändringar i förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften, kommer postkontorens stämpeluppbörd att med all sannolikhet ökas i än högre grad. Enligt nämnda förordning har nämligen aktieutgivare att själv stämpelbelägga interimsbevis, varjämte den nytillkomna

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

stämpelavgiften å lottsedlar i ett stort antal fall torde komma att utgöras genom anbringande av stämpel å lottsedlarna. För ifrågavarande ändamål erforderliga enkla beläggningsstämplar måste inköpas på postkontoren.

Styrelsen har ansett sig böra hemställa, att det belopp, som bör ersättas postverket för stämpelväsendets handhavande för år 1919 upptages till 100,000 kronor.

Motsvarande ersättningsbelopp under år 1916 har utgjort 56,600 kronor eller alltså i det närmaste det i förslaget till beräkning av postverkets inkomster för år 1916 upptagna beloppet av 50,000 kronor.

Postverkets samtliga inkomster för år 1919 skulle alltså belöpa sig till

för den inrikes rörelsen	kronor	38,200,000: —
» » utrikes »	»	1,800,000: —
» stämpelförsäljningen	»	100,000: —
Summa	kronor	40,100,000: —.»

Statskontoret, som i sin skrivelse den 13 december 1917 meddelat, att, enligt vad statskontoret inhämtat, slutsumman av de av generalpoststyrelsen föreslagna staterna för postverkets driftkostnader för år 1919 utgjorde » 33,400,000: —

till följd varav överskottet komme att uppgå till kronor 6,700,000: —

såframt icke oförutsedd inkomstminskning eller utgiftsökning inträffade, har på grund av generalpoststyrelsens beräkningar föreslagit, att i riksstaten för år 1919 postmedlen måtte upptagas med omförmälda belopp.

Enligt statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1918 har chefen för finansdepartementet i fråga om beräkningen av postmedlen för år 1919 anfört följande:

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

»Statskontoret har på grund av generalpoststyrelsens beräkningar uppfört postverkets inkomster till 40,100,000 kronor och driftkostnader till 33,400,000 kronor samt överskott till 6,700,000 kronor. Om emellertid hänsyn tages till de löneförbättringar, som väntas komma till stånd på grund av nu pågående utredning, samt till krigstidstillägg, så visar sig att det beräknade överskottet icke blott går åt, utan sannolikt förbytes i en brist. Under sådana förhållanden, och då avsevärt ökade kostnader för postens järnvägs- och ångbåtstransporter tillkomma, har chefen för civildepartementet igångsatt en utredning angående de portoförhöjningar, som behövas för att postverket skall lämna ett tillfredsställande överskott. Enligt de taxor, som därvid preliminärt övervägts, skulle postverket för år 1919 lämna en inkomst av 44,850,000 kronor, medan driftkostnaderna med inräkning av nyssnämnda kostnadsökningar torde kunna beräknas till 40,250,000 kronor, så att ett överskott av 4,600,000 kronor uppstår. Med detta belopp hemställer jag att postverkets överskott må upptagas.»

Med sistnämnda belopp ingå dessa medel ock i den i statsverkspropositionen föreslagna riksstaten.

Genom proposition den 8 februari 1918, nr 76, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen besluta vissa höjningar i portoavgifterna. Med bifall till denna proposition, dock med viss jämkning beträffande tiden för avgiftsförhöjningarnas giltighet, har riksdagen numera beslutat

dels att avgifterna för inrikes brev, brevkort, postanvisning och postförskott skola för tiden från och med dag under innevarande år, som bestämmes av Kungl. Maj:t, till och med den 31 december 1919, utgöra:

för lokalbrev:

om brevets vikt icke överstiger	20	gram	.....	7	öre
» vikten överstiger 20 men icke	125	»	.....	15	»
» » » 125 » »	250	»	.....	20	»

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

för annat inrikes brev:

om brevets vikt icke överstiger 20 gram	12	öre
» vikten överstiger 20 men icke 125 »	25	»
» » » 125 » » 250 »	35	»

för brevkort, jämväl lokalbrevkort:

enkelt brevkort	7	öre
dubbelt »	15	»

för postanvisning eller postförskott:

om postanvisnings- resp. postförskottsbeloppet uppgår till högst 5 kronor	15	öre
» beloppet överstiger 5 men ej 25 kronor	20	»
» » » 25 » » 50 »	30	»
» » » 50 » » 100 »	35	»
» » » 100 » » 250 »	40	»
» » » 250 » » 500 »	45	»
» » » 500 » » 750 »	55	»
» » » 750 » » 1,000 »	65	»

dels ock att, utan ändring av vad för närvarande gäller ifråga om ökning av viktportot för skrymmande paket, det inrikes portot för paket skall för ovannämnda tid utgå enligt följande grunder, nämligen för paket, som väger

högst 1 kilogram, med	60	öre
mer än 1 men ej över 3 kilogram, med	90	»
» » 3 » » » 5 » » 1 krona	20	»

mer än 5 kilogram, med 1 krona 20 öre för de första 5 kilogrammen och därefter 40 öre för vart överskjutande kilogram eller del därav.

Enligt en inom generalpoststyrelsen verkställd, i nämnda proposition åberopad beräkning skulle ifrågavarande förhöjning av postavgifterna inbringa för år mellan 5 och 6 miljoner kronor.

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

I fråga om beräkningen av postmedlen för år 1919 har chefen för finansdepartementet enligt det vid propositionen nr 459 fogade statsrådsprotokollet åberopat en från generalpoststyrelsen den 11 maj 1918 inkommen promemoria av följande lydelse:

»I statsverkspropositionen äro beträffande postverket upptagna inkomster.... kr. 44,850,000
driftkostnader..... » 40,250,000
överskott..... kr. 4,600,000.
Under förutsättning av bibehållande utav en inkomstberäkning av ..... kr. 44,850,000
skulle, då i propositionen den 29 nästlidna april angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1919 m. m. anslaget för sådant ändamål är ökat till..... » 43,020,000
överskottet uppgå allenast till ..... » 1,830,000.
För att ernå det ovan angivna överskottet, 4,600,000 kronor, erfordras ytterligare ett belopp av ..... » 2,770,000.

Å driftkostnadsanslagen lära icke några nedsättningar kunna vidtagas. De äro icke tilltagna högre än som av numera inträdda förhållanden påkallas. Oaktat den betydande förhöjningen i utgiftsstatens slutsumma, som upptagits, torde vara fara värt, att utgiftsstaten ändå kan komma att behöva överskridas.

Vad åter inkomsterna beträffar, visar det numera kända resultatet av den *inrikes* rörelsen för de första fyra månaderna innevarande år följande siffror:

								1918 ökning
januari	1918	kr.	4,317,000,	januari	1917	kr.	3,520,000	22.6 procent
februari	»	»	2,312,000,	februari	»	»	1,879,000	23.4 »
mars	»	»	4,084,000,	mars	»	»	3,551,000	15.01 »
april	»	»	4,409,000,	april	»	»	3,768,000	14.0 »
		kr.	15,122,000,			kr.	12,718,000	18.8 procent.

Med hänsyn till den allmänna stegring i poströrelsen, som sålunda visat sig och som medfört ovan angivna väsentliga ökning av inkomsterna, samt de förhöjda belopp, vilka må kunna påräknas inflytande efter genomförandet av den beslutade tillfälliga förhöjningen av postavgifterna, torde för år 1919 kunna påräknas en förhöjning av postverkets inkomster med 2 à 3 miljoner kronor.»

Transport kronor 436,450,000: —

Transport kronor 436,450,000: —

För egen del har departementschefen anfört följande:

»För postverket beräknar jag inkomsterna till 47,620,000 kronor. Driftkostnaderna belöpa sig enligt proposition nr 385 den 29 nästlidne april till 43,020,000 kronor. Överskottet skulle vid bifall härtill upptagas till samma belopp som det i statförslaget beräknade eller 4,600,000 kronor.»

Utskottet.

Enligt från generalpoststyrelsen meddelad upplysning utvisar postverkets huvudbok för år 1917

inkomster	kronor	36,606,744: 98
utgifter	»	27,568,049: 58
överskott	kronor	9,038,695: 40.

Vid beräkningen av postverkets överskottsmedel till 4,600,000 kronor har chefen för finansdepartementet, på sätt av det ovan återgivna framgår, räknat med dels att det i statsverkspropositionen för driftkostnader upptagna beloppet, 40,250,000 kronor, bör i enlighet med i propositionen nr 385 verkställd beräkning höjas med 2,770,000 kronor till 43,020,000 kronor, dels ock att det i statsverkspropositionen för bruttoinkomsterna upptagna beloppet, 44,850,000 kronor, kan på grund av den beslutade höjningen av vissa postavgifter beräknas till ett med samma belopp som driftkostnadsökningen eller 2,770,000 kronor höjt belopp eller till 47,620,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att i huvudsak häremot anmärka, får med erinran, att riksdagen numera fastställt postverkets driftkostnader för år 1919 till 43,015,000 kronor, hemställa,

att postverkets bruttoinkomster måtte för år 1919 beräknas till ..... kronor 47,615,000;

Transport kronor 436,450,000: —

	Transport kronor	436,450,000: —
kommande, vid bifall härtill och då såsom ovan nämnts postverkets driftkostnader för år 1919 fastställts till ..... kronor 43,015,000, det för statsverket disponibla överskottet från postverket för år 1919 att uppgå till ..... kronor		4,600,000: —
	Summa kronor	441,050,000: —.

Stockholm den 17 juni 1918.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG, 1918.